

JIHOČESKÁ UNIVERZITA

EKONOMICKÁ FAKULTA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Katedra: Účetnictví a financí

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Financování rozvojové strategie města

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

Autor práce:

Marie Bízková

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marie RYCHALOVÁ**
Osobní číslo: **E09532**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Financování rozvojové strategie města**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:
Navržení financování rozvojové strategie města.

Postup zpracování:

1. Místní samospráva. Její odpovědnosti a kompetence. Města a jejich rozvoj.
2. Rozvojová strategie města, její význam, struktura, vznik, aktualizace, monitoring.
3. Investiční strategie města. Její postavení v rámci rozvojové strategie.
4. Rozpočet města, rozpočtové omezení.
5. Vazba rozvojové strategie na rozpočty a rozpočtový proces města. Zdroje financování rozvoje města.
6. Návrh financování rozvojové strategie vybraného města.

Údaje pro zpracování budou získány převážně místním šetřením ve vybraném městě.

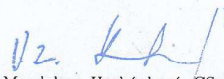
Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

1. MAIER, K., ČTYROKÝ, J. et al. Územní plánování a udržitelný rozvoj. 1. vyd. Praha : Arch, 2008. 124 s. ISBN 978-80-86905-47-1
2. MAIER, K. Hospodaření a rozvoj českých měst. 1. vyd. Praha : Academia, 2005. 376 s. ISBN 80-200-1245-1
3. PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha : Management Press, 2003. 376 s. ISBN 80-7261-086-4
4. PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe. 2. vyd. Praha : Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9
5. TOTH, P. et al. Financování obcí - sociálně ekonomický rozvoj systému. 1. vyd. Praha : VŠE, 2005. 326 s. ISBN 80-245-0957-1

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.**
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: **1. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2011**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studená 13 (20)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2010

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě Ekonomickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis:

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce panu doc. Ing. Milanu Jílkovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, užitečné připomínky a hlavně za jeho ochotnou spolupráci.

Dále bych ráda poděkovala paní Bezstarosti, vedoucí finančního odboru města Bor za trpělivost, důležité informace a spolupráci při vytváření diplomové práce.

OBSAH:

1 ÚVOD	7
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
2.1 OBEC A PŮSOBNOST OBCE	9
2.2 ROZVOJ A ROZVOJOVÁ STRATEGIE MĚSTA	11
2.3 ROZPOČET A ROZPOČTOVÝ PROCES MĚSTA.....	16
2.4 ZDROJE FINANCOVÁNÍ ROZVOJOVÉ STRATEGIE MĚSTA	24
3 METODIKA	31
4 ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY	35
4.1 POPIS MĚSTA BOR	36
4.2 STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE MĚSTA BOR A JEHO ČÁSTÍ.....	40
4.3 POPIS ROZPOČTU MĚSTA BOR	45
4.4 NOVELA O ROZPOČTOVÉM URČENÍ DANÍ.....	53
4.5 KOMPARACE MĚSTA BOR SE SKUPINOU MĚST	55
4.6 NÁVRH FINANCOVÁNÍ ROZVOJOVÉ STRATEGIE MĚSTA BOR.....	67
5 ZÁVĚR	87
SUMMARY + KEY WORDS	91
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	93
SEZNAM ZKRATEK	97
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	98
SEZNAM TABULEK	99
SEZNAM GRAFŮ	100
PŘÍLOHY	101

1 ÚVOD

Obce jsou základními částmi, které tvoří Českou republiku, tak jak ji v dnešní podobě známe, tudíž jsou to prvotní samosprávné celky. Vyššími samosprávnými celky jsou kraje. Ústava České republiky definuje územní samosprávné celky jako společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu. Každá obec je vždy součástí vyššího samosprávného celku.

Občan má právo si demokraticky zvolit zastupitelstvo svého města, o nichž je přesvědčen, že nejlépe uspokojí jeho potřeby veřejnými službami a samosprávou. Zastupitelstva měst svobodně rozhodují o věcech samosprávy za pomoci municipálních politik, díky kterým se řeší jednotlivé problémy rozvoje města a vhodnými alternativami se tyto problémy řeší. Mezi nástroje, které napomáhají a realizují municipální politiky, patří obsahově věcné a finanční nástroje. Obsahově věcné nástroje jsou zejména strategický plán rozvoje města, předpisy a směrnice formulované městem, územní plán a další. Na obsahově věcné nástroje těsně navazují finanční nástroje, do kterých spadá rozpočet a rozpočtový výhled.

Pro všechny zúčastněné, kteří mají zájem na správném hospodaření obce, ať už jsou to občané, nebo samotné vedení samosprávy je směřodonné, aby byly zdroje samosprávy optimálním způsobem alokovány.

Rozvojová strategie by měla být základním dokumentem každé obce pro použití celého potenciálu daného území v dlouhodobém období. Na rozvoji se musí podílet nejenom tzv. management města, ale svůj díl musí přispět i podnikatelské subjekty, občané a jiné organizace daného území. K naplnění rozvojové strategie poslouží městu nejlépe strategický plán rozvoje, který definuje dlouhodobou cestu a přednosti rozvoje města, zároveň jsou v něm sepsány zdroje a cesty k dosažení priorit.

Cílem diplomové práce je sestavit návrh financování rozvojové strategie města.

Diplomová práce je zpracována ve spolupráci s městem Bor, především s finančním odborem. Práce také vychází ze strategického plánu rozvoje města Bor a jeho částí do roku 2020. Části města Bor jsou Bezděkov, Boječnice, Borovany, Čečkovice, Damnov, Doly, Hlupenov, Holostřevy, Kosov, Kurojedy, Lhota u Tachova, Lužná, Malovice, Málkovice, Muckov, Nová Hospoda, Nový Bor, Ostrov u Tachova, Skviřín a Velká Ves.

Diplomová práce bude zpracována po jednotlivých kapitolách a podkapitolách. Kapitola následující po „Úvodu“ bude „Literární přehled“, kde budou uvedeny veškeré teoretická východiska, která poté poslouží ke snadnějšímu zpracování dalších segmentů diplomové práce. Po této kapitole bude stylizována „Metodika“, kde bude konkretizován cíl práce a dále zde budou formulovány použité metody k vypracování zadaného cíle a samozřejmě také nástin zdrojů a literatury, ze kterých bude čerpáno k naplnění cíle. Dále bude následovat kapitola „Výsledky a řešení“, kde bude splněn cíl práce. V závěru budou shrnuty dosažené výsledky a bude zhodnoceno splnění zadaného cíle diplomové práce.

Z diplomové práce je možnost se dozvědět, jak je složité vypracování strategického plánu rozvoje a jak je náročné samotné financování jakéhokoliv strategického projektu, který se samospráva rozhodne realizovat, jelikož město má k dispozici pouze omezené zdroje, se kterými může disponovat.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

Cílem této kapitoly je uvést teoretická východiska, ze kterých diplomová práce vychází. Literární přehled by měl pomoci čtenáři snadněji se orientovat v tématu práce.

2.1 OBEC A PŮSOBNOST OBCE

Postavení obce je stále významnější, což je výsledkem probíhající decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování různých druhů veřejných statků pro obyvatelstvo ze státu na územní samosprávu. V některých zemích se využívá smíšený model, takže obec vedle své samosprávních funkcí zabezpečuje i přenesenou funkci - výkon státní správy (Peková, 2009).

Peková dále udává, že obec je základní územní jednotkou státu. Tvoří ji obyvatelstvo, které společně užívá vymezené území (katastrální území) a které má právo na samosprávu zakotvené v ústavě. V demokratických zemích má obec postavení územního samosprávních společenství, nestátního subjektu (2009).

Obec je definována pomocí třech znaků:

- **území;**
- **občané ČR** s trvalým pobytem, občané s čestným občanstvím obce (města). Nicméně v hranicích obce vstupují do různých vztahů k obci i právnické osoby a podnikatelé se sídlem na území obce nebo s provozovnou na území obce a další fyzické osoby s přechodným pobytem, dále např. vlastníci nemovitostí na území obce apod.;
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území obce), tzn. **působnost.**

Druhy obcí v České republice

Na úrovni obcí a měst je v ČR rozhodující zajištění vlastní samosprávy, tzn. plnění samosprávních funkcí, tzv. samostatná působnost. I u nás se využívá smíšený model obce a města zabezpečují za stát i další úkoly v rámci plnění tzv. přenesené působnosti, neboli výkonu státní správy, a to v tzv. obcích s pověřenými obecními úřady a v obcích s rozšířenou působností. Samostatná působnost je však i v těchto obcích prioritní (Peková, 2009).

Postavení a funkce obce – působnost

Obec plní tyto funkce vymezené zákonem o obcích:

- **vlastní samosprávních funkcí**, v ČR tzv. samostatná působnost obce v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat, tzn. má určité zákonem upravené pravomoci. Obec jako územní společenství občanů má právo na samosprávu, právo samostatně rozhodovat v mnoha oblastech veřejné správy - a to ve věcech územní samosprávy. V ČR vykonává obec veřejnou správu a samosprávu v samostatné působnosti, tzn. volené zastupitelstvo obce, které svým rozhodnutím svěřuje vlastní realizaci výkonným orgánům na obecním úřadu. Nicméně nejde pouze o zajišťování čistého veřejného statku - veřejnou správu, resp. samosprávu, ale i o zabezpečování dalších druhů lokálních veřejných;
- **přenesené funkce**, v ČR tzv. přenesená působnost, v rámci vykonávání i výkonu státní správy v tzv. smíšeném (spojeném) modelu místní správy. Vykonávají ji výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy a v některých oblastech od r. 2001 krajskými úřady. Obecní úřad vykonává v přenesené působnosti státní správu v rozsahu vymezeném zákonem o obcích. V rámci přenesené působnosti obce zajišťují úkoly z oblasti částečně decentralizované veřejné správy jako čistý veřejný statek, ale zároveň zabezpečují i další veřejné statky nejen pro občany své obce, ale i obcí sousedních, tzn. jde o veřejné statky nad lokálního významu (Peková, 2009).

2.2 ROZVOJ A ROZVOJOVÁ STRATEGIE MĚSTA

Programy rozvoje obcí a měst jsou základními dokumenty střednědobé a dlouhodobé koordinace soukromých a veřejných aktivit sociálně ekonomického, demografického, kulturního, správního a ekologického charakteru na území obce (Toth a kol., 2005).

Hlavním smyslem vzniku těchto dokumentů je organizace celkového rozvoje obcí za pomoci sladování jednotlivých činností a zájmů tak, aby obce jako celek prosperovala.

Program rozvoje (strategický plán) je účelným zdrojem formování podnikatelské strategie obce. Je rovněž užitečným podkladem pro zájemce z tuzemska i zahraničí o investování na území obce, neboť již samostatná existence dlouhodobější strategie rozvoje území je chápána ze strany investorů jako příznivý lokalizační faktor (Moderní obec, 2003).

Na začátku je také důležité definovat vazby rozvojové strategie města na dokumenty národní úrovně. Základním strategickým dokumentem České Republiky je „Národní rozvojový plán 2007 - 2013“ (NRP). Tento dokument představuje soulad politiky soudržnosti, a vazbou na Strategické obecné zásady společenství a na legislativu EU, také samozřejmě respektuje základní rozvojové strategie. NRP tedy definuje strategie rozvoje ČR. NRP představuje základní východisko pro zpracování „Národního strategického referenčního rámce 2007 – 2013“ (NSRR), který definuje harmonogram užití fondů Evropské Unie, určených pro roky 2007 – 2013, dále specifikuje „operační programy“. NSRR je ČR povinná vypracovat a předložit ke schválení Evropské komisi. Na NSRR a NRP mají vazby všechny ostatní rozvojové strategie decentralizovaných úrovní, ať už je to strategie regionálního rozvoje České republiky, kraje, obce, nebo dalších.

Základními důvody vzniku a úkoly plánu rozvoje jsou zejména:

- získání detailních představ o možnostech, šancích, předpokladech, rezervách, problémech, rizicích a limitech rozvoje města

- vytváření podmínek krátkodobého (cca do dvou let), střednědobého (časový horizont 5 až 10 let) i dlouhodobého (10 a více let) harmonického rozvoje obcí ve všech jejich oblastech
- ovlivňování střednědobého či dlouhodobého rozvoje obce. Pro dlouhodobou koncepci rozvoje obcí je nutný určitý stupeň nezávislosti zastupitelstva na politických názorech, přístupech k hospodářské politice či na možnostech využívání makroekonomických nástrojů
- efektivní řízení obce či města je závislé na dobře vypracovaném komplexním dokumentu, který je včetně aktualizací schopen pružně reagovat na nejrůznější podněty i významné změny ve společnosti
- definování společných zájmů obce, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů, pojmenování místních předpokladů realizace těchto společných zájmů
- vznik dokumentu jako součástí žádosti o finanční podporu z jednotlivých fondů a dotačních titulů v České republice i v Evropské unii
- definování záměrů hospodářské a sociální politiky z dlouhodobého hlediska (Toth a kol., 2005).

Struktura programu rozvoje obce není pevně stanovena, ale měla by vycházet z jeho účelu, úkolů a využití. Obecně lze rozdělit program rozvoje na několik částí. V první řadě je nutné provést makroekonomickou analýzu obce – analyzovat současný stav. Dále následují analýzy vývoje komunity v minulosti. Tato analýza spolu se současnou situací umožní objektivní výhled do budoucnosti. Poté je nutno definovat rozvojové šance obce a silné a slabé stránky území. Na základě výsledků analytického hodnocení by měli být definovány cíle a směry rozvoje obce. Nakonec musí být navržen soubor projektů nezbytných k realizaci vytyčeného rozvoje. V přílohách dokumentu by měly být podrobně dokumentovány dílčí výsledky (Toth a kol., 2005).

Struktura strategického plánu rozvoje

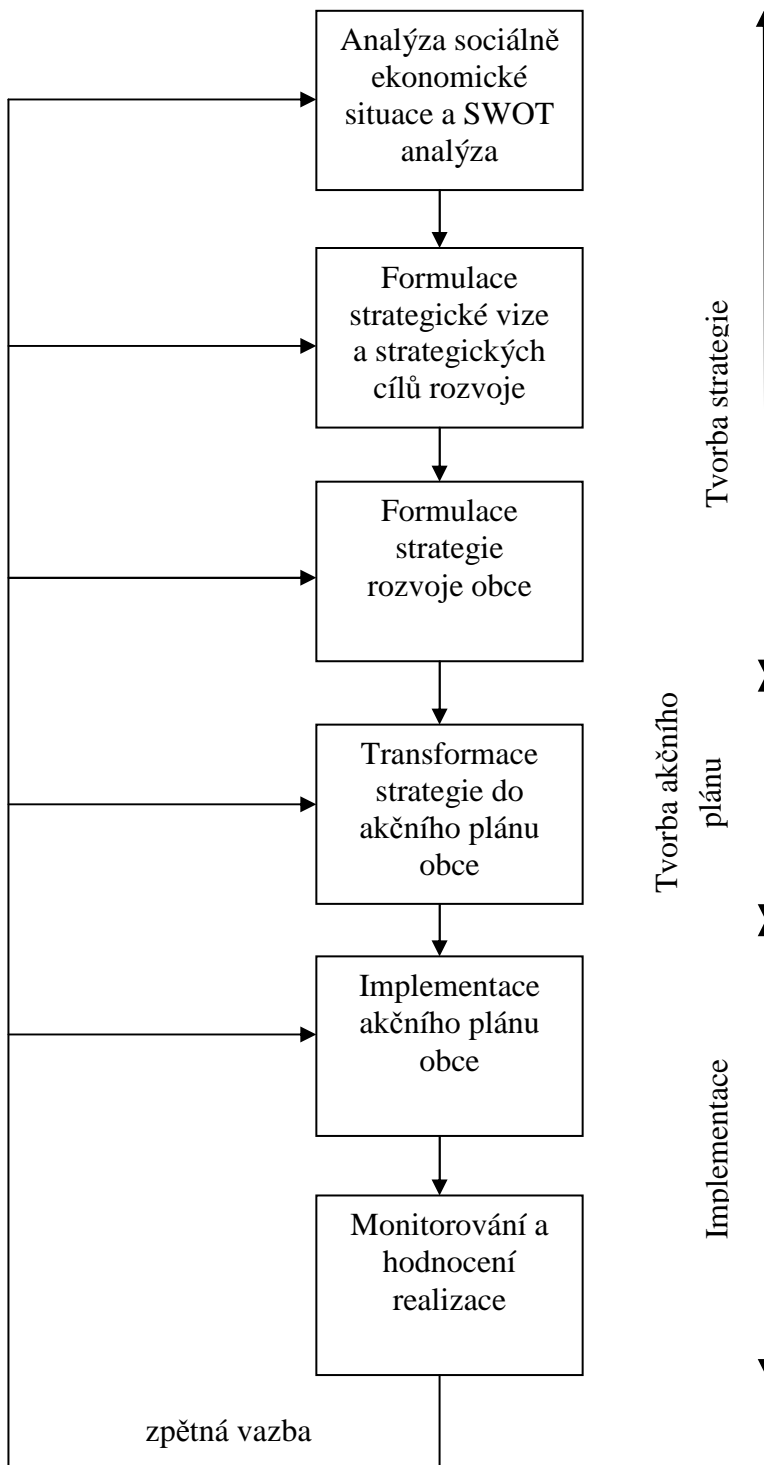
Při obsahové analýze odborné literatury, kde byly sbírány informace k danému tématu, bylo nalezeno od mnoha autorů specifikace procesu plánu rozvoje a v podstatě vycházely všechny ze stejného základu.

Tematicky obsáhlý a komplexně velmi dobře strukturovaný se mi jevil materiál Vysoké školy báňské – Technické univerzity, který byl zpracován jako studijní opora v rámci projektu SROP 3.3 „Posílení kapacity při plánování a realizaci programů v Moravskoslezském kraji“, nebo-li ve zkráceném názvu „Partnerství k prosperitě“ z roku 2006. V tomto materiálu jsou obsažena teoretická východiska strategického řízení, role plánu ve strategickém řízení obce, metodický postup tvorby plánu a samozřejmě také realizace samotného plánu. Pokud by měl někdo zájem se dozvědět komplexní informace o strategickém řízení na úrovni obce či mikroregionu a o dalších záležitostech souvisejících s tímto tématem, je tento materiál velmi vhodným pomocníkem. Pro mé potřeby bych z něj citovala podkapitolu o procesu strategického řízení na úrovni obce.

Proces strategického řízení rozvoje obcí není jednorázový akt, nýbrž v důsledku měnícího se prostředí jak na makroúrovni, tak na regionální a municipální úrovni, představuje výsledek obšírného iteračního a cyklického procesu programování a změn. Přitom je možno rozlišit následující fáze tohoto procesu:

- analýza situace a vývojových trendů rozvoje obce a vnějšího okolí
- stanovení strategické vize a strategických směrů rozvoje
- formulace rozvojové strategie
- transformace strategie do opatření, aktivit a klíčových projektů
- určení rozpočtu požadovaného pro realizaci strategie
- implementace strategie
- monitorování a hodnocení realizace
- zpětný návrat na příslušnou fázi procesu podle výsledku hodnocení
- opakování části nebo celého procesu (cykličnost) (VŠB-TU ekonomická fakulta, 2006).

Obrázek 1: Celkový proces strategického řízení na úrovni obce

Zdroj: VŠB – TU OSTRAVA, Studijní opora „Příprava, tvorba a realizace strategických plánů obcí a mikroregionů“, str. 61

Investiční strategie a její vazba na rozvojovou strategii města

Každý schopný investor musí definovat svou investiční strategii jako záruku kvalitního hospodaření se svými zdroji. A to samozřejmě platí i pro investora v podobě města. Strategii z hlediska investic lze shrnout jako souhrn procesů, metod, chování a pravidel, které napomáhají investorovi k co nejefektivnějšímu výběru investice. Žádná strategie nemá záruku úspěchu, i sebe lépe sestavená strategie může v určité fázi zkolabovat. Na druhou stranu však investování bez strategie je jen utopení prostředků v momentální potřebě a to nemá zdaleka takový efekt zisku jako investiční strategie.

(Toth a kol., 2005) definují vazbu investiční strategie na rozvoj města takto: Ekonomickou situaci municipalit je nutno hodnotit na základě jejich existující majetkové skladby a její hodnoty. V podstatě veškeré výdaje obcí jak provozní, tak investiční se totiž odvíjí od současné majetkové situace a od plánovaných cílů rozvoje municipality, kterých se obvykle dosahuje zase v majetkové oblasti, tedy v jeho zhodnocování a rozšiřování v rámci investiční politiky obce.

Vazba majetkové situace na finančních požadavcích municipality se odráží v určité chronologii postupu prací při vytváření strategických a plánovacích dokumentů obce. Hlavním smyslem rozvoje je potom všestranný růst obce, postavený na základě kvalitního hospodaření s majetkem obce a jeho rozšířenou reprodukcí – investiční aktivitou obce.

Při rozhodování o budoucí investiční politice municipality musí brát místní zastupitelstvo v potaz řadu faktorů. Rozhodování o budoucím rozvoji obce je proto velmi náročná činnost, která musí koordinovat nároky mnoha oblastí života, především veřejného. Investiční politika potom bývá součástí studie komplexního charakteru, základního rozvojového dokumentu municipality – programu rozvoje obce.

Nejprve je nutné provést analýzu majetkové situace. Nejdříve je proto nutno provést inventarizaci majetku obce. Tento proces znamená vytvoření pasportu majetku, jeho identifikaci, lokaci, vlastnické vztahy a jeho ocenění.

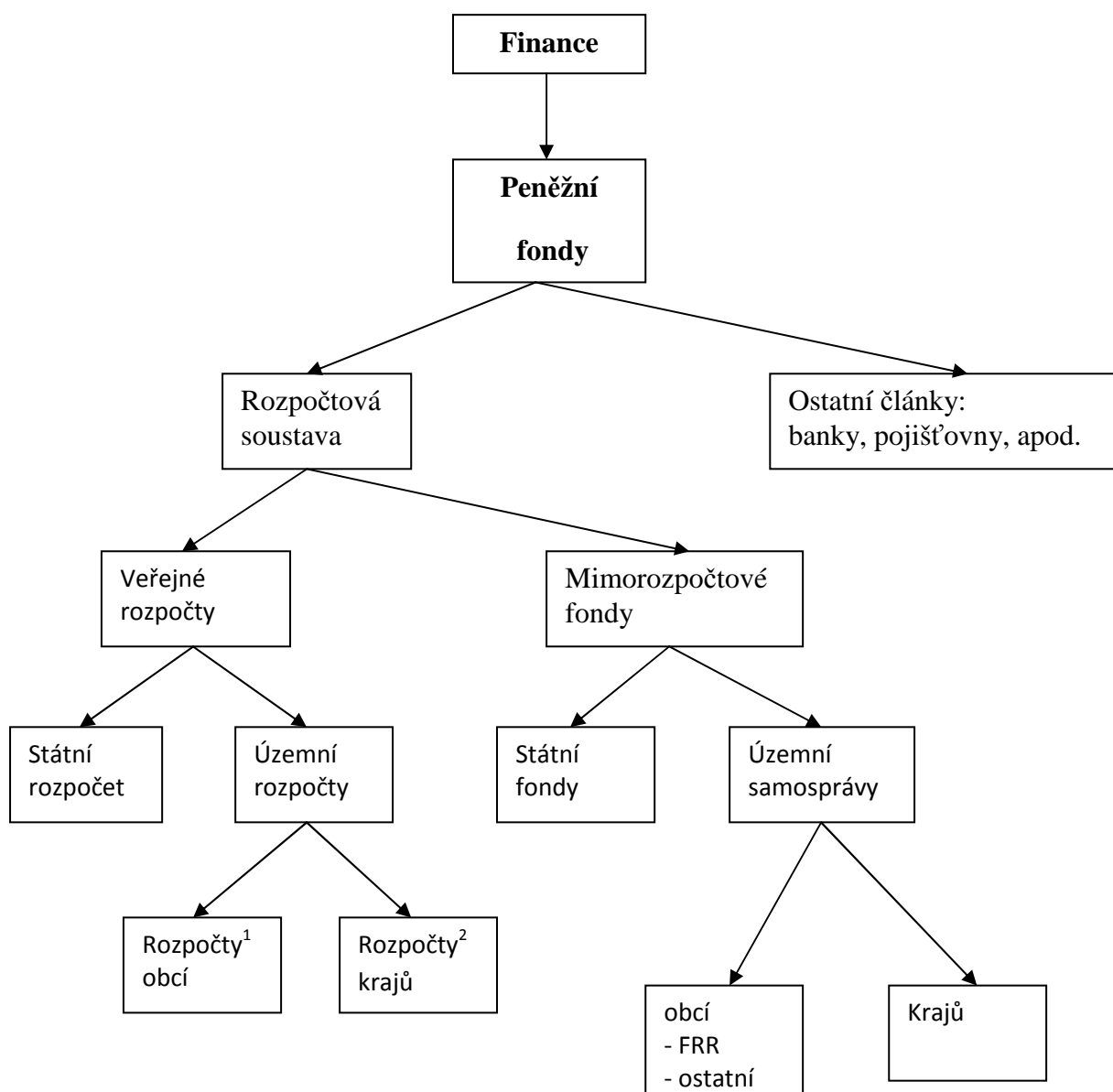
Teprve poté lze s majetkem začít hospodařit, a to na základě stanovení dlouhodobých cílů, které mají komplexní a dlouhodobý (strategický) charakter. Následně se stanoví priority jednotlivých dílčích úkolů, kterým se přiřadí finanční zdroje.

2.3 ROZPOČET A ROZPOČTOVÝ PROCES MĚSTA

Důležitým nástrojem pro plnění úkolů jednotlivých vládních úrovní, tedy i územní samosprávy, je soustava veřejných rozpočtů, doplněná případně dalšími mimorozpočtovými, zpravidla účelovými peněžními fondy. Nejdůležitější součástí finančního systému na úrovni územní samosprávy je však její územní rozpočet. Je jedním z nejdůležitějších nástrojů zajištění její činnosti (Peková, 2009).

Rozpočet každé úrovně má svoje místo a svou nepostradatelnou funkci v rozpočtové soustavě České republiky. Právě toto umístění je znázorněno na obrázku.

Obrázek 2: Postavení územních rozpočtů v rozpočtové soustavě v České republice

¹ Přibližně 6258 rozpočtů.

² 14 rozpočtů krajů, včetně rozpočtu Prahy, která je zároveň hlavním městem.

Zdroj: PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, str. 220.

Rozpočet města je vnímán jako zásadní nástroj finančního hospodaření. Ulehčuje přerozdělování zdrojů a finanční správu města v období jednoho kalendářního roku. Rozpočet města zahrnuje příjmy a výdaje. Poskytuje zprávy o vyrovnaném hospodaření za kalendářní rok, o plánu města z hlediska finančního. Slouží také jako prostředek k naplnění cílů obecních a regionálních programů. Rozpočet musí navazovat na rozpočtový výhled a na rozpis státního a krajského rozpočtu.

Každý územní rozpočet, tzn. na každé úrovni územní samosprávy - obce, regionu – plní tyto důležité funkce:

- **alokační**, která je na úrovni územní samosprávy rozhodující. Prostřednictvím finančních prostředků soustředěných v územním rozpočtu se financují různé potřeby v lokálním nebo v regionálním veřejném sektoru, resp. zabezpečování veřejných statků (např. i veřejnou zakázkou apod.);
- **redistribuční**, jejíž využití na úrovni územní samosprávy je však omezené, zejména ve vztahu k sociálně slabším občanům, kdy na úrovni územní samosprávy se využívají zpravidla pouze sociální výpomoci (abstrahujeme od situace v ČR, kdy v rámci přenesené působnosti jsou některé obce kontaktním místem výplaty dávek státní sociální podpory a finanční prostředky na jejich výplatu dostávají účelově ze státního rozpočtu). Relativně více se využívá na úrovni vyššího stupně územní samosprávy - prostřednictvím přerozdělování části finančních prostředků z rozpočtu regionu do rozpočtů obcí je možné ovlivňovat rovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj v obcích na území regionu;
- **stabilizační**, jejíž využití na úrovni územní samosprávy je rovněž omezené, nicméně ve vyspělých zemích územní samospráva svými aktivitami ovlivňuje růst ekonomického potenciálu daného území, např. budováním technické infrastruktury apod. (Peková, 2009).

Rozpočtová skladba

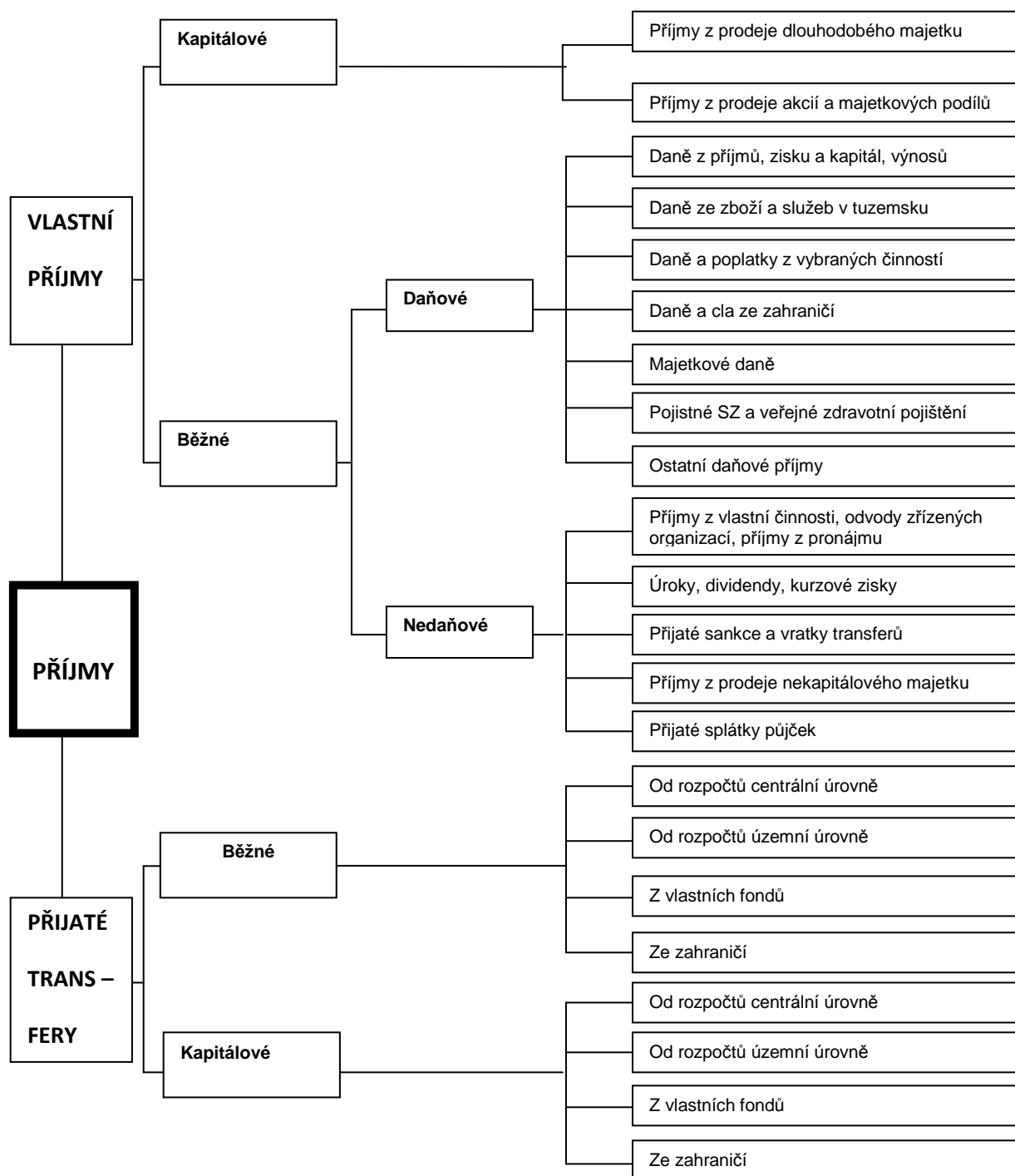
Rozpočtová skladba je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Jednotným postupem podle tohoto klasifikačního předpisu je umožněno srovnatelné sledování příjmů, výdajů, salda hospodaření a jeho financování v soustavě veřejných rozpočtů České republiky (Kinšt a Paroubek, 2009).

Příjmy veřejných rozpočtů

Příjmy rozumíme veškeré nenávratně inkasované prostředky, opětované i neopětované, z domácí ekonomiky i ze zahraničí, včetně přijatých darů a dotací a přijaté splátky půjček, poskytnutých za účelem rozpočtové politiky. Nezahrnují na druhé straně návratná inkasa povahy přijatých výpůjček a přijaté splátky půjček poskytnutých za účelem řízení likvidity (Kinšt a Paroubek, 2009).

Obrázek 3: Základní druhové rozdělení příjmů

Základní druhové rozdělení příjmů

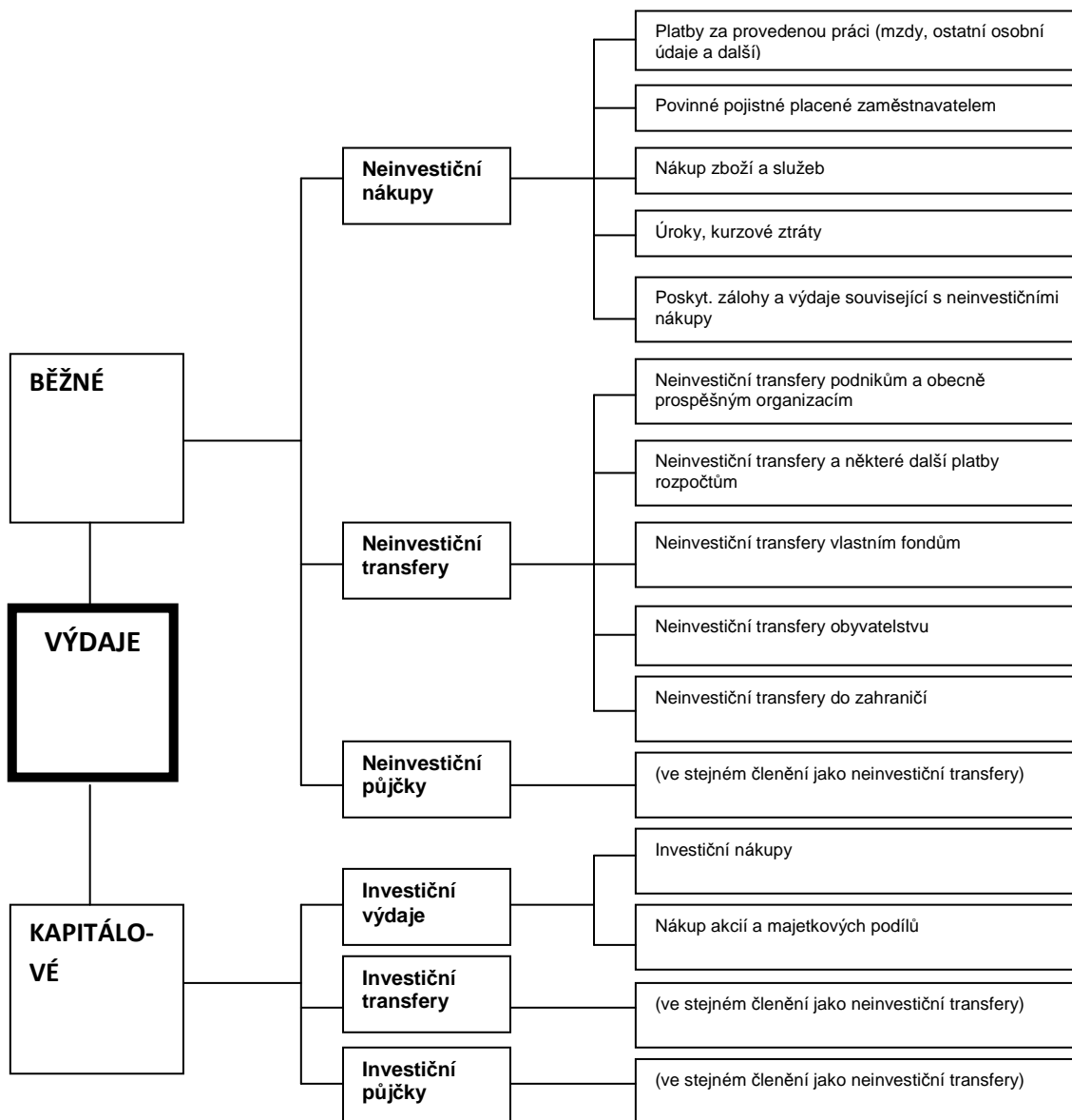
Zdroj: KINŠT, J., PAROUBEK, J. Rozpočtová skladba v roce 2009

Výdaje veřejných rozpočtů

Výdaje jsou veškeré návratné platby na běžné i kapitálové účely, opětované i neopětované, a poskytované návratné platby (půjčky) za účelem rozpočtové politiky. Vyjádřeno jinak - mezi výdaje nezahrnujeme platby charakteru splátek (amortizace) úvěrů, které jsme si brali a kterými jsme se zadlužovali, včetně umořování našich vlastních dluhopisů. Výdaje také neobsahují námi poskytované půjčky (příp. nákup akcií), které poskytujeme jako formu uložení peněžních prostředků (= optimalizace likvidity) a nikoliv jako akt rozpočtové politiky (Kinšt a Paroubek, 2009).

Obrázek 4: Základní schéma druhové struktury výdajů

Základní schéma druhové struktury výdajů

Zdroj: KINŠT, J., PAROUBEK, J. Rozpočtová skladba v roce 2009

Financování veřejných rozpočtů

Financování zahrnuje přírůstek termínovaných závazků (výpůjčky peněžních prostředků) minus splátky jistiny závazků plus pokles stavu peněžních prostředků na bankovních účtech minus přírůstek čistých operací aktivního řízení likvidity.

Financování zahrnuje tyto kategorie:

- když si půjčujeme peníze a posléze je splácíme
- když sami půjčujeme peníze za účelem optimalizace naší likvidity a někdo nám je splácí
- změna stavu peněžních prostředků na našich vlastních účtech
- opravné položky (Kinšt a Paroubek, 2009).

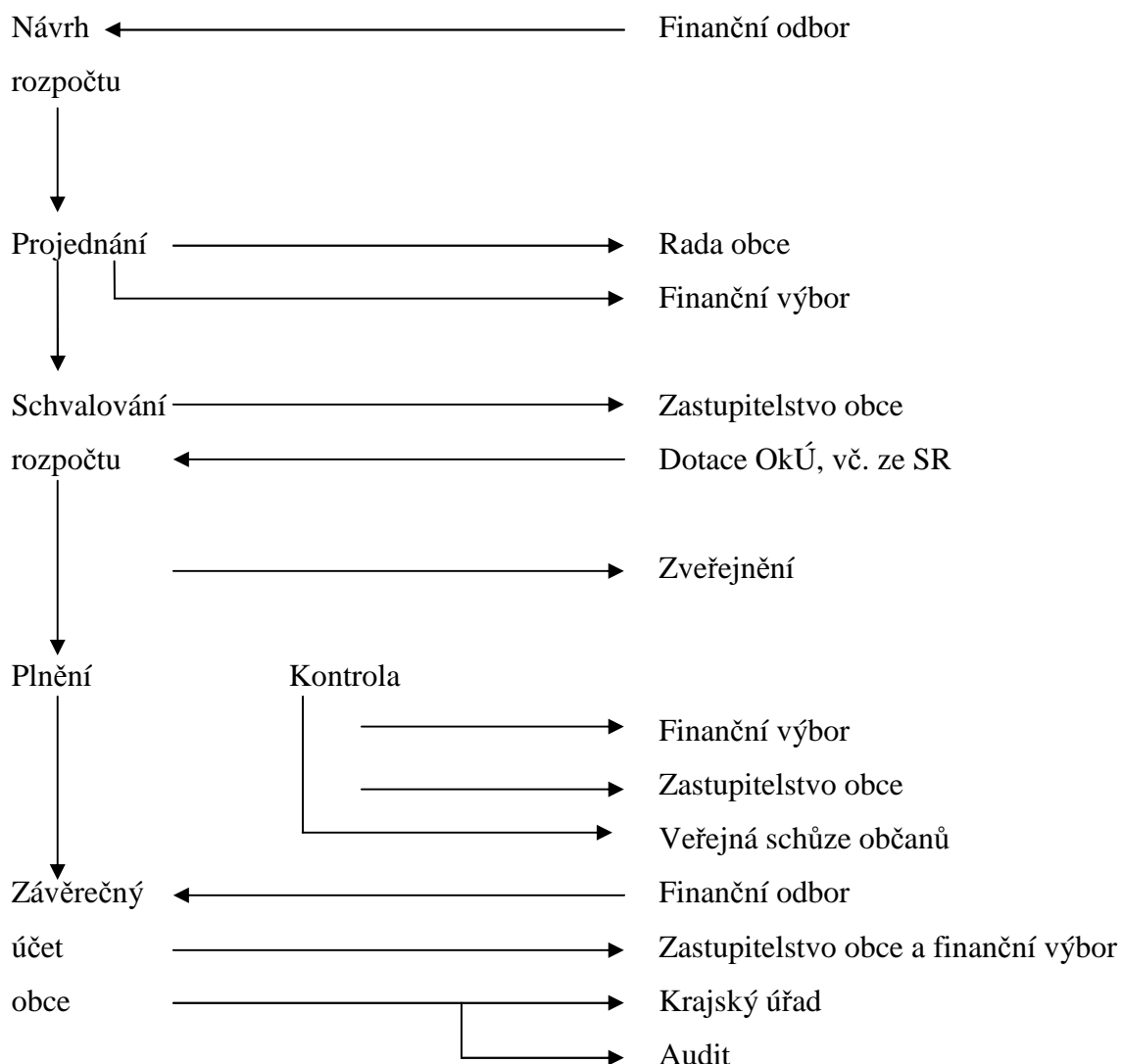
Základní rovnice rozpočtové skladby – deficit musí být vždy roven financování

$$\begin{aligned} & \text{Příjmy} - \text{Výdaje} \\ & = \\ & \text{Přebytek (+) / Schodek (-)} \\ & \text{minus / plus FINANCOVÁNÍ} \end{aligned}$$

Rozpočtový proces

Pod rozpočtovým procesem rozumíme souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. V České republice se rozpočet jako základ finančního hospodaření obce (kraje) sestavuje na jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces je však delší, zpravidla zahrnuje dobu 1,5 až 2 roky (Provazníková, 2009).

Obrázek 5: Rozpočtový proces na příkladu rozpočtu obce v České republice

Zdroj: PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, str. 212.

Rozpočtový výhled města

Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem finančního hospodaření obce. Zpravidla se vypracovává na 2 – 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet, a z tohoto důvodu by se měl každoročně aktualizovat. Jeho zpracování je náročné z časového i odborného hlediska. Výhled má přispět především k vytváření podmínek pro dlouhodobější akce, které překračují rámec jednoho roku (Pavel, Císařová, 2008).

Měl by obsahovat informace o příjmech a výdajích, o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a o potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů (vycházejících například z priorit určených strategickým a komunitním plánem obce). Přístup k vytváření rozpočtového výhledu není v literatuře jednotný. Některá literatura interpretuje tento pomocný nástroj jako nepovinný, jiná jej chápe jako povinný nástroj, jehož absence je kontrolorem kvalifikována jako porušení rozpočtové kázně. Tuto nejednotnost řeší připravovaná novela zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kde je jeho nevypracování nově kvalifikováno jako správní delikt.

2.4 ZDROJE FINANCOVÁNÍ ROZVOJOVÉ STRATEGIE MĚSTA

Tato kapitola slouží pouze jako teoretické východisko pro tuto odbornou oblast. Zdroje financování jsou zde brány pouze okrajově, jelikož se financováním budu zabývat konkrétně až v kapitole „Řešení a výsledky“, kde budou zdroje financování rozvojové strategie aplikovány přímo na vybrané město.

Obce realizují svoje rozvojové strategie ze svých vlastních finančních prostředků, anebo hledají možnosti spolufinancování z ostatních zdrojů. Spolufinancování může probíhat za účasti dotačních titulů, v případě, že příslušná instituce vyhlásí program vhodný pro spolufinancování rozvojové strategie města. Dále může být spolufinancování realizováno z vyhlášených fondů Evropské Unie, národních zdrojů a také za pomoci finanční výpomoci bankovních institucí.

Dotace poskytované městům či obcím

Zde budou uvedeny dotace z obecného hlediska, pokud bude potřeba a město využívá některé druhy ke svému financování, vrátím se k nim podrobněji v kapitole „Řešení a výsledky“.

Dotace ve vztahu k městům či obcím v České Republice

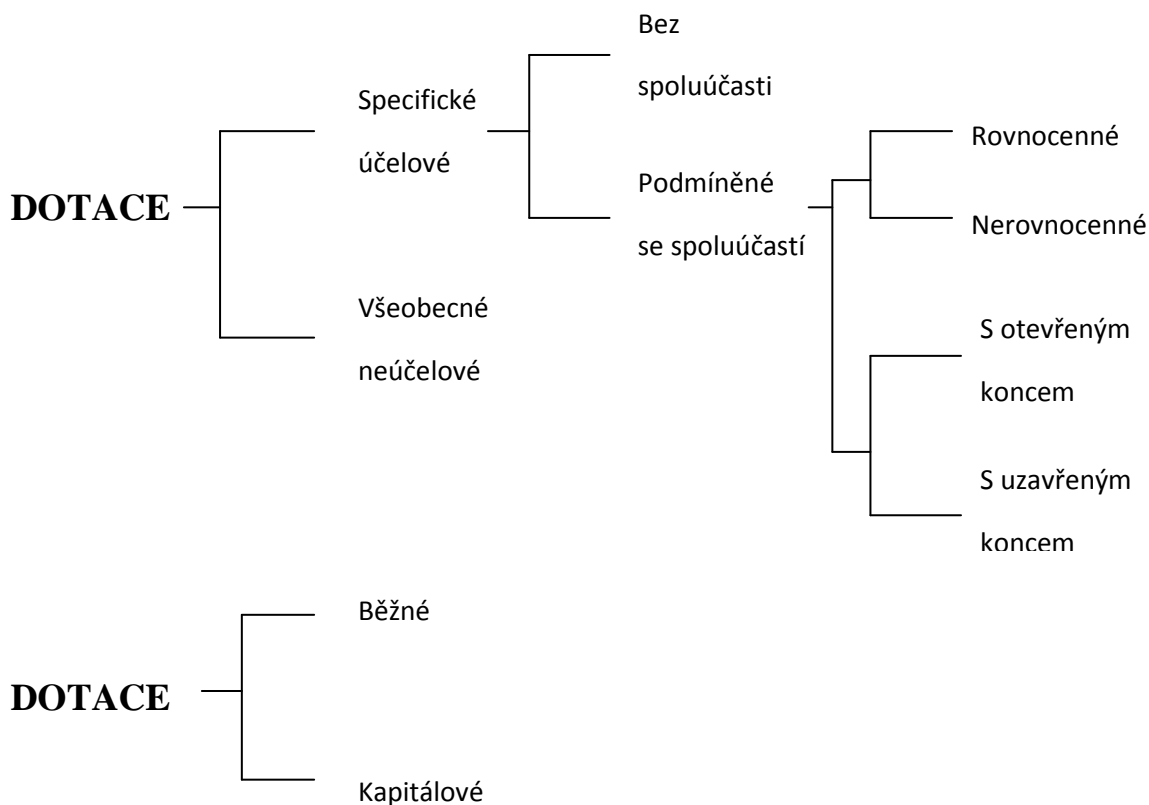
Územní samospráva zabezpečuje v rámci přenesené i samostatné působnosti celou řadu veřejných statků a činností, na kterých má stát zájem. Proto státní rozpočet poskytuje do rozpočtů na nižších úrovních dotace.

Dotace lze chápat, jako státní finanční podporu, neboli jednostranné a nenávratné převody finančních prostředků jednoho subjektu ve prospěch druhého (Toth a kol., 2005).

V praxi je terminologie různorodá, kdy se na ministerstvech užívají termíny programy, podpory, příspěvky, subvence, transfery, aj., ale ve své podstatě jde o dotace.

Obrázek 6: Typologie dotací dle (Provazníková, 2009)

Zdroj: Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe, str. 92

Fondy Evropské Unie poskytované městům či obcím

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony (oficiální stránky Ministerstva pro místní rozvoj).

Primární rozdíl mezi fondy je hlavně v podporovaných aktivitách.

Těmito fondy jsou:

- Strukturální fondy
  - Evropský fond pro regionální rozvoj
(podporuje investiční a infrastrukturní projekty)
  - Evropský sociální fond
(zahrnuje hlavně neinvestiční akce)
- Fond soudržnosti
(podporuje velké projekty v dopravě a životním prostředí)

Každá členská země si dojednává s Evropskou komisí **operační programy (OP)**, které jsou zprostředkujícím mezistupněm mezi třemi hlavními evropskými fondy (ERDF, ESF, FS) a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. Jsou to strategické dokumenty představující průnik priorit politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a individuálních zájmů členských států. Česko si pro nynější období vyjednalo 26 operačních programů. Osm z nich je zaměřeno tematicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí) a sedm zeměpisně (na Středočeský kraj, Střední Moravu, Moravskoslezský atd.) Ostatní OP umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti (oficiální stránky Ministerstva pro místní rozvoj podle normy).

Postup k získání finanční podpory z EU

Operační programy jako oficiální dokumenty schválené Evropskou komisí definují, které problémy chce Česká republika za prostředky získané z evropského rozpočtu řešit a čeho chce v programovém období 2007—2013 dosáhnout. Zajišťují, aby projekty nebyly k financování vybírány nahodile, nýbrž podle toho, zda pomáhají uskutečňovat záměry kohezní politiky (oficiální stránky Ministerstva pro místní rozvoj).

OP se dělí na prioritní osy, které konkrétněji vymezují, na co mohou být finance přidělené danému operačnímu programu vynaloženy.

Každý subjekt, jenž chce požádat o finanční podporu z fondů EU, musí předložit projekt řídicímu orgánu operačního programu. Řídicími orgány operačních programů jsou u tematicky zaměřených OP resortní ministerstva; u územně vymezených OP regionální rady regionů soudržnosti, což jsou územní celky odpovídající jednomu, nebo více českým krajům zřízené za účelem přijímání dotací z evropských fondů.

Projekt je dokumentem dokládajícím, jak aktivity žadatele přispějí k cílům stanoveným v operačním programu a tím i k uskutečňování evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Žadatel proto musí znát prováděcí dokumenty operačního programu a řídit se jeho prioritními osami. Řídicí orgány operačních programů vyhláší pravidelně časově vymezené výzvy k předkládání projektů v rámci jednotlivých prioritních os a oblastí podpory.

Národní zdroje

K zabezpečení cílů Strategie regionálního rozvoje České republiky slouží kromě programů spolufinancovaných ze zdrojů Evropské unie také programová podpora financovaná z národních zdrojů. Regionální programy podpory Ministerstva pro místní rozvoj jsou účinnými nástroji, jejichž prostřednictvím může státní správa pozitivně ovlivňovat území regionů, především těch znevýhodněných nebo strukturálně či jinak postižených. Přestože jsou finanční objemy realizovaných akcí z hlediska celkových finančních prostředků státního rozpočtu relativně velmi malé, svou cíleností a územní koncentrací mohou pomoci zmírňovat regionální disparity a účinně přispívat k vyváženému rozvoji území.

Cílem státních programů regionálního rozvoje je podpora procesů vedoucích ke zvýšení celkové výkonnosti ekonomiky. Tato podpora má vést k diversifikaci výrobní základny a k následnému vzniku nových pracovních příležitostí a tím ke snížení vysoké míry nezaměstnanosti, stejně jako pomoci při zajištění základních funkcí veřejné správy, posílení kvality života a aktivizaci spolkové činnosti a zachování tradic v malých obcích (oficiální stránky Ministerstva pro místní rozvoj).

Podpora rozvoje regionů v roce 2011

Program Podpora rozvoje regionů z národních zdrojů zahrnovala v roce 2011 následující podprogramy:

- Podpora revitalizace bývalých vojenských areálů

Cílem podprogramu je formou dotace přispět na rekonstrukci budov a ploch v bývalých vojenských areálech k novému využití pro poskytování služeb ve veřejném zájmu, nebo k podnikatelskému využití. Podprogram je určen pro obce, v jejichž územním obvodu došlo v období od ustavení obecních zastupitelstev v roce 1990 k rušení vojenských posádek nebo zařízení a které převzaly příslušný vojenský majetek do svého vlastnictví. Příjemce dotace je obec, případně svazek obcí.

- Podpora obnovy a rozvoje venkova

Cílem programu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj venkovských obcí. Program předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Příjemci podpory jsou vymezeni a specifikováni pro každý z pěti dotačních titulů zvlášť. Obecně se však jedná o obce či svazky obcí.

Podpora rozvoje regionů v roce 2012

Program Podpora rozvoje regionů z národních zdrojů zahrnuje v roce 2012 následující podprogramy:

- Podpora revitalizace bývalých vojenských areálů

Cílem podprogramu je formou dotace přispět na rekonstrukci budov a ploch v bývalých vojenských areálech k novému využití pro poskytování služeb ve veřejném zájmu nebo k podnikatelskému využití. Podprogram je určen pro obce, v jejichž územním obvodu došlo v období od ustavení obecních zastupitelstev v roce 1990 k rušení vojenských posádek nebo zařízení a které převzaly příslušný vojenský majetek do svého vlastnictví. Příjemce dotace je obec, případně svazek obcí.

- Podpora obnovy a rozvoje venkova

Cílem podprogramu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj venkovských obcí. Podprogram předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Příjemci podpory jsou vymezeni a specifikováni pro každý z pěti dotačních titulů zvlášť. Obecně se však jedná o obce či svazky obcí.

Bankovní úvěry

Územní samospráva může využívat také bankovní úvěry. Jsou pro ni relativně dostupnější než jiné druhy návratných zdrojů financování a oproti využívání příjmů z emise obligací i levnějším návratným příjmem (Peková, 2009).

Využívá různé druhy úvěrů, a to:

- **krátkodobé** se splatností do jednoho roku, resp. do konce kalendářního (rozpočtového) roku, v ČR zejména kontokorentní úvěry v jednom rozpočtovém období;
- **střednědobé** se splatností do deseti let, v ČR pouze do čtyř, v ojedinělých případech do pěti let;
- **dlouhodobé**, ve vyspělých zemích se splatností delší než deset let, často v závislosti na životnosti investice, která je z úvěru financována. V ČR však na podstatně kratší dobu - v minulosti pro města a obce s lhůtou splatnosti do deseti let, výjimečně do patnácti let (Peková, 2009).

Krátkodobý (překlenovací) úvěr od peněžního ústavu využívají obce a regiony běžně, často i několikrát během rozpočtového období. Krátkodobé úvěry se využívají na dočasné doplnění především běžných příjmů, spíše ojediněle na financování investic. Využívání krátkodobého úvěru je způsobeno různými faktory, především časovým nesouladem mezi tokem příjmů a tokem výdajů na účtu rozpočtu u peněžního ústavu.

Kontokorentní úvěr lze čerpat v omezené výši a po omezenou dobu v průběhu kalendářního roku, tj. jednoho rozpočtového období na základě dohody s bankou. Je poskytován na běžném účtu (tzn. na běžném účtu může být jak kreditní, tak debetní zůstatek). Výše debetního zůstatku je smluvně ohraničená, smluvně je stanovena i výše úroku. Kontokorentní úvěr nelze čerpat na přelomu kalendářního roku, nelze jím tudíž pokrýt výsledný deficit rozpočtu, např. obce (Peková, 2009).

Překlenovací úvěr na financování krátkodobé potřeby, např. běžné (neinvestiční) potřeby, ale i krátkodobé kapitálové (investiční) potřeby, obvykle poskytuje peněžní ústav během rozpočtového období, výjimečně i na přelomu kalendářního roku. Využívání krátkodobého úvěru je spojeno s pokladním plněním rozpočtu. První daňové příjmy plynou do územního rozpočtu až v průběhu či koncem ledna (jeli rozpočtovým obdobím kalendářní rok). Od začátku ledna však jednotlivé články územní samosprávy musí financovat veřejné statky, musí platit faktury za energie a ostatní služby, vyplácet mzdy apod. (např. v ČR zaměstnancům obecního úřadu apod.). Nemá-li daný článek územní samosprávy finanční rezervy, musí využít krátkodobý úvěr. Aby vliv úrokového zatížení byl co nejmenší, je žádoucí snažit se o včasné získání ostatních příjmů.

Střednědobé úvěry jsou zpravidla účelové. Obce a regiony čerpají úvěr vesměs na základě došlých faktur za investiční dodávky. Splácení jistiny i úroků z územního rozpočtu probíhá podle schváleného umořovacího plánu a úvěrové smlouvy. U střednědobých úvěrů už vystupuje do popředí zajištění návratnosti zapůjčených finančních prostředků. V případě úvěru poskytnutého obci, regionu je to o to významnější, že obec ani region nejsou podnikatelským subjektem; jejich hlavní náplní činnosti není podnikání, ale veřejně prospěšné činnosti, zabezpečování veřejných statků. Návratnost vložených návratných finančních prostředků na pořízení investice do lokálního a regionálního veřejného sektoru je zpravidla nepřímou návratná, nebo dlouhodobě návratná. Právě střednědobé úvěry se využívají nejčastěji.

Dlouhodobý úvěr využívají obce a regiony rovněž na financování investic, zejména v technické infrastruktuře. I tyto úvěry se většinou využívají na financování investic bez výrazné návratnosti, resp. s nepřímou návratností. Dlouhodobé úvěry tvoří největší objem čerpaných úvěrů u většiny obcí a regionů (Peková, 2009).

3 METODIKA

Cílem diplomové práce je vypracovat návrh financování rozvojové strategie vybraného města. Tento návrh je zpracován po jednotlivých krocích, tak jak město skutečně postupuje, aby bylo dosaženo kvalitního splnění zadaného cíle.

Za účelem lepší přehlednosti a snadné orientaci v textu, je celá diplomová práce situovaná po jednotlivých kapitolách. Samozřejmě důležitou součástí je „Úvod“, „Metodika“, „Závěr“, ale zásadními částmi jsou „Literární přehled“, který poskytoval teoretická východiska pro zpracování další důležité části „Řešení a výsledky“, kde se nachází řešení zadání diplomové práce.

V literárním přehledu, neboli v teoretickém zázemí diplomové práce byly charakterizovány klíčové pojmy vztahující se k problematice financování rozvojové strategie města. Byl zde popsán pojem obec, působnost obce a existující druhy obce. Dále byla literatura zaměřena na rozvoj a rozvojovou strategii města, v první řadě byl popsán pojem rozvojová strategie a byly identifikovány vazby mezi rozvojovými strategiemi jednotlivých úrovní a na jakém základu vznikají. Dále bylo popsáno, proč by vlastně mělo město uskutečňovat rozvojovou strategii. Následoval proces a struktura strategického plánu. Na to navazovala definice investiční strategie a její vazba na rozvojovou strategii. Další kapitola literárního přehledu se zabývala rozpočtem, jeho definicí, postavením veřejného rozpočtu v rozpočtové soustavě České republiky, funkcemi rozpočtu, skladbou rozpočtu, rozpočtovým procesem a rozpočtovým výhledem. Poslední podkapitolou v literárním přehledu byly zdroje financování rozvojové strategie, jak už bylo výše uvedeno, byly tyto zdroje popsány pouze z obecného hlediska, jelikož budou podrobně specifikovány a aplikovány až v kapitole „Řešení a výsledky“. Mezi zdroje financování byly zařazeny mimo vlastních zdrojů města, také dotace, fondy Evropské Unie, národní zdroje z dotačních programů a bankovní úvěry.

V teoretické části bylo vysvětleno všechno podstatné, co souvisí s tématem diplomové práce, aby si všichni čtenáři mohli udělat představu o nejdůležitějších pojmech v tomto odvětví, které jsou zásadní pro vypracování kvalitního projektu financování rozvojové strategie města.

Kapitola řešení a výsledky bude strukturovaná na jednotlivé části:

- Stručný popis daného města
- Uvedení nejdůležitějších údajů
  - základní statistické údaje
  - lokalizace
  - vedení města
  - oficiální znak města Bor
  - historické památky
  - příspěvkové organizace zřizované ÚSC
  - poloha města Bor na mapě
- Strategický plán rozvoje daného města
  - představení strategického plánu rozvoje města Bor
  - příprava
  - pracovní postup
  - monitoring
  - shrnutí
  - provázanost mezi strategickým plánem rozvoje a územním plánem
- Popis rozpočtu dané municipality
  - zpracování a podoba rozpočtu
  - příjmy
  - výdaje
  - vyrovnanost rozpočtu
  - schvalovací proces
  - průběh sestavení střednědobého rozpočtového výhledu
  - vazba rozvojové strategie na rozpočet a rozpočtový proces města

- Novela RUD
  - úvodní slovo
  - principy novely
  - porovnání starého a nového RUD
- komparace města s dalšími velikostně odpovídajícími městy za období 2006 – 2011 na základě sady ukazatelů finanční analýzy dle: Totha, 2005

Tabulka 1: Identifikace indikátorů

NÁZEV UKAZATELE	VZOREC	ÚČEL	ZDROJ DAT
Vývoj počtu obyvatel	-----	Činitel pro vytváření relativních ukazatelů	ČSÚ
Celkové příjmy na obyvatele	Příjmy celkem / Počet obyvatel	Finanční síla obce s vnějšími zdroji	ARIS, ÚFIS
Vlastní příjmy na obyvatele	Vlastní příjmy / Počet obyvatel	Finanční síla obce bez vnějších zdrojů	ARIS, ÚFIS
Daňové příjmy na obyvatele	Daňové příjmy / Počet obyvatel	Daňová výtěžnost obce na obyvatele	ARIS, ÚFIS
Míra soběstačnosti	Vlastní příjmy / Příjmy celkem	Podíl vlastních příjmů obce na celkových příjmech	ARIS, ÚFIS
Hrubá úspora	Celkové příjmy - Běžné výdaje	Prostředky na financování investičních výdajů	ARIS, ÚFIS
Investiční podíl	Investiční výdaje / Celkové výdaje	Rychlost reprodukce a rozvoje majetku	ARIS, ÚFIS
Míra samofinancování investic	Hrubá úspora / Investiční výdaje	Prostředky z hrubé úspory použitelné na krytí investičních výdajů	ARIS, ÚFIS

Zdroj: Vlastní zpracování dle Totha, 2005

- návrh financování rozvojové strategie
  - východiska financování strategie
  - proces sestavení návrhu financování
  - období zpracování
  - realizační období
  - udržitelné období
  - možné zdroje krytí aplikované na město Bor
  - vývoj indikátorů prospektivní analýzy při zahrnutí financování

Na počátku, v tzv. období přípravy zpracování diplomové práce byla uskutečněna obsahová analýza odborné literatury a sběr dat z potřebných zdrojů. Ke splnění zadání bylo použito metody pozorování, popisu a vysvětlení. Dále metoda komparace, u které byly použity jako zdroj dat internetové stránky měst, respektive archívy povinně zveřejňovaných informací a informační servery MFČR, ARIS a ÚFIS.

Byl také analyzován rozpočet, rozpočtový výhled, rozpočtový proces a ostatní vnitřní materiály města potřebné ke zpracování cíle práce. U každé vyřešené části kapitoly „Řešení a výsledky“ byl syntetizován závěr.

Všechny zdroje, ze kterých bylo čerpáno, jsou uvedeny v seznamu literatury, který je situován na konci celé diplomové práce. Nejdůležitějším zdrojem informací byly samozřejmě interní materiály samotného města.

4 ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY

Tato kapitola byla zařazena do diplomové práce, protože v ní bude splněn cíl, který je situován v zadání diplomové práce. Celá kapitola je roztržena do jednotlivých podkapitol pro lepší přehlednost a pro snadnější orientaci. Celý obsah kapitoly „Řešení a výsledky“ na sebe navazuje, každá jednotlivá podkapitola nějakým způsobem úzce souvisí s cílem a celým zadáním diplomové práce. Níže budou vysvětleny jednotlivé vazby.

Na prvním místě bude představena municipalita Bor, je to z důvodu seznámení čtenáře s řešeným městem. V další podkapitole bude specifikován Strategický plán rozvoje města Boru a jeho částí, důvod k tomuto kroku, byl ten, že v plánu jsou specifikovány a soustředovány vize, cíle a plánované investiční strategie města, které povedou k rozvoji daného území. Tedy strategie, na které je potřeba hledat a alokovat finanční zdroje. Další podkapitolou bude popis rozpočtu města Bor pro viditelnost vývoje v minulosti, který úzce navazuje na financování, jelikož jsou z něj patrné finanční možnosti samosprávy. S rozpočtem souvisí i aktuální novela RUD, která bude v krátkosti popsána. Bude zde zmíněna proto, že s jejím uvedením, pravděpodobně město získá další prostředky v podobě sdílených daní, které pravděpodobně budou moci použít na dofinancování. Pro vytvoření představy o hospodaření města s jeho prostředky byla provedena komparace Boru s 39 velikostně odpovídajícími městy pomocí retrospektivní analýzy. V závěru kapitoly budou provedeny tři návrhy financování, které budou korespondovat s cílem diplomové práce. Veškeré informace použité v následujících kapitolách byly získány převážně místním šetřením v dané municipalitě a také z dalších zdrojů uvedených v seznamu literatury.

4.1 POPIS MĚSTA BOR

Město Bor se nachází v Plzeňském Kraji, v bývalém okrese Tachov¹ asi 20 km od hranic s Německem v blízkosti dálnice D5. Bor spadá do území tachovské brázdy s nadmořskou výškou 480 – 510 m n. m. Území se vyznačuje poměrně velkou lesnatostí, lesy jsou převážně borové.

Městský úřad Bor vykonává záležitosti v oblasti samosprávy a státní správu v územním obvodu města Bor a přilehlých oblastí.

Části města Bor jsou:

- Bezděkov
- Boječnice
- Borovany
- Čečkovice
- Damnov
- Doly
- Hlupenov
- Holostřevy
- Kosov
- Kurojedy
- Lhota u Tachova
- Lužná
- Málkovice
- Malovice
- Muckov
- Nová Hospoda
- Nový Dvůr
- Ostrov u Tachova
- Skviřín

---

¹ K 31.12. 2002 zanikly okresní úřady a tudíž okresní území jako taková.

- Velká Ves
- Vysočany

Město Bor při výkonu své samostatné působnosti spolupracuje s obcemi a městy a je členem:

- Mikroregionu Borsko
- Euregia Egrensis
- Svazu samostatných měst a obcí Plzeňského kraje
- V rámci přeshraniční spolupráce má uzavřeny smlouvy o partnerství a spolupráci s obcí Pleystein (DE) a městysem Wernberg – Köblitz (DE).

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ÚDAJE O MUNICIPALITĚ BOR

Základní statistické údaje:

Statut města:	Ano
Základní územní jednotka č.:	560758
Počet částí:	22
Počet obyvatel:	4 240 ²
Katastrální výměra:	11 651 ha
Pošta:	Ano
Škola:	Ano
Zdravotnické zařízení:	Ano

---

² Údaj zjištěný Českým statistickým úřadem při sčítání lidu, domů a bytů 2011

Policie:	Ano
Kanalizace (ČOV):	Ano
Vodovod:	Ano
Plynofikace:	Ano

Lokalizace:

NUTS I: Česká republika

NUTS II: Jihozápad

NUTS III: Kraj Plzeňský

NUTS IV: Okres Tachov

NUTS V: Bor

Vedení města Bor:

Nejvyšším orgánem města Bor je **Zastupitelstvo města**, které zahrnuje 15 členů v čele se starostou města a je volená veřejným a utajeným hlasováním občanů daného území. Zastupitelstvo se schází z pravidla jednou měsíčně, mimo 2 měsíční pauzy v období červenec až srpen. Zasedání zastupitelstva je veřejné a probíhá dle programu, který má podobu *zahájení, zpráva o činnosti Rady města Boru, kontrola usnesení, připomínky občanů, různé, diskuze a usnesení.*

Dalším orgánem je **Rada města**, která je zvolena zastupitelstvem. Jejím členem je starosta, místopředseda a radní. Počet členů je lichý. Rada se schází kdykoli je potřeba, může to být i 2 až 3 krát za měsíc. Hlavním úkolem rady je *zabezpečení usnesení zastupitelstva a informuje o tom vedení města.*

Zastupitelstvo města zřídilo usnesením č. 9 ze dne 10. 11. 2010 **Finanční výbor** a **Kontrolní výbor** a zvolilo jejich předsedy. Dne 15. 12. 2010 usnesením č. 15 a 16 zvolilo členy těchto výborů, v počtu 5 členů.

Rada města zřídila usnesením č. 15 a 16 ze dne 30. 11. 2010 **Bytovou komisi** a **Komisi pro mládež a tělovýchovu**. Dne 12. 1. 2011 usnesením č. 30 zřídila rada **Komisi pro občanské záležitosti**. Každá tato komise zahrnuje 5 členů včetně předsedy.

Obrázek 7: Oficiální znak města Bor

Zdroj: <http://mubor.cz/>

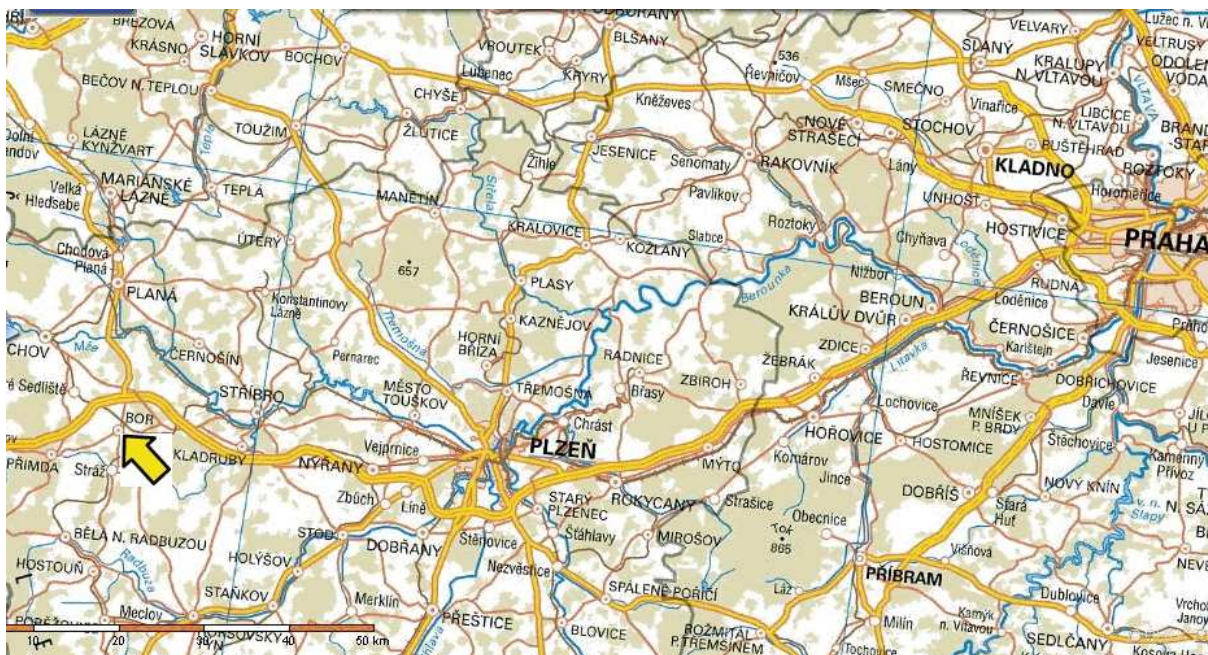
Historické památky města Bor:

- Kostel sv. Mikuláše (r. 1282)
- Kaple sv. Jana Křtitele (r. 1515)
- Loreta (r. 1668)
- Zámek Bor (zřejmě polovina 13. století)

Příspěvkové organizace zřizované ÚSC:

- Středisko bytového a tepelného hospodářství Bor
- Mateřská školka Bor
- Základní škola Bor
- Poliklinika Bor

Obrázek 8: Poloha města Bor na mapě

Zdroj: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&MarExtent=-990320.44597457629-1239836-346646.55402542371923033&MarWindowName=Marushka>

4.2 STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE MĚSTA BOR A JEHO ČÁSTÍ

Celkový vývoj společnosti donutil také město Bor k novým krokům v prostředí strategických investic, změnil se potřeby i nároky veřejnosti, v souvislosti s tím se město Bor přiklonilo k tomu, že je potřeba vypracovat Strategický plán rozvoje města, který klade důraz na vyváženém rozvoji ekonomických a sociálních aspektů s důrazem na velkou občanskou vybavenost.

Pro optimální budoucí vývoj samosprávy je spolu se SPR, důležitý také územní plán a městský rozpočet.

Jako metoda zpracování SPR byla zvolena metoda strategického plánování využívána ve vyspělých zemích Evropské unie, která sleduje komplexnost dokumentu (dotýká se všech důležitých sfér života města a okolních obcí), konsensuálnost (odráží společné zájmy různých zájmových skupin a občanů) a klade důraz na udržitelnost navrhovaného rozvoje v dlouhodobém měřítku (jako předpoklad pro rovnovážný a dlouhodobý rozvoj se zajištěním potřebné kvality života).(Strategický plán rozvoje města Boru a jeho částí, 2010)

Pracovní postup SPR

V období *únor – březen 2010* byly na zasedání zastupitelstva města schváleny tyto akce:

- samotné zpracování SPR,
- finanční prostředky na zpracování SPR budou poskytnuty z rozpočtu města,
- na vyhotovení budou spolupracovat představitelé města a externí konzultanti
- strategický plán rozvoje bude vypracován na období 10 let.

Duben

- jednání vedení města a zpracovatele (navržen postup a metoda práce),
- stanovení řídicí skupiny,
- základ pracovní skupiny,
- příprava informování veřejnosti,
- přípravná fáze průzkumu názorů veřejnosti,
- a další menší přípravy.

Květen

- setkání řídicí skupiny,
- zpracování připomínek,
- zahájení průzkumu občanů (setkání občanů, internet, tištěný dotazník)
- konzultace pracovní skupiny pro jednotlivá témata
- zpracování výsledků průzkumu názorů občanů,
- předání výsledků členům řídicí skupiny
- zveřejnění výsledků na internetových stránkách
- zpracování připomínek a pracovní verze Strategického plánu

Květen – červen

- jednání řídicí skupiny
- na základě SWOT analýzy určení a odsouhlasení prioritních oblastí, vizí, zpracování strategických cílů, vytvoření informačních listů k projektům,
- zpracování připomínek,
- odevzdání finální podoby SPR.

Provázanost mezi strategickým plánem rozvoje a územním plánem

V případě města Bor neexistuje žádná přímá úměra mezi SPR a ÚP, tyto dva dokumenty pouze dohromady napomáhají k budoucímu rozvoji daného území.

SPR města Boru byl již definován výše, teď bude jen krátce specifikován územní plán města Boru, aby byl zřejmý rozdíl mezi těmito dvěma studiemi.

ÚP na rozdíl od SPR je orientovaný na specifická témata a obce považují jeho zpracování za povinnost. SPR je, ale zcela nepovinná záležitost, pro některé obce však dobrovolnou nutností, pokud se chtějí ucházet o čerpání z dotačních titulů.

ÚP představuje obecnou dohodu o podmínkách využívání území. Územní plánování má za úkol posílit hospodárné a účelné užívání dané oblasti, aby byly uznány a podpořeny místní hodnoty v rozvoji.

ÚP slouží k identifikaci přesných limitů a regulativů pro rozvoj. Dalo by se říci, že ÚP je hlavně využíván stavebním odborem při projednávaných řízeních, jelikož i jeho sestavení, zpracování a užívání se řídí stavebním zákonem č. 183/2006 Sb. a prováděcími vyhláškami.

V ÚP nejsou konkretizovány žádné stavební projekty pro dlouhodobé investice a ani období, kdy dojde k realizaci. V podstatě se jedná o rozčlenění daného území na dílčí zóny, pro které jsou zde určeny výhrady pro nové stavební aktivity, aby byly v souladu s udržením krajiny.

ÚP byl zpracován 30. 6. 2010, schválen zastupitelstvem 2. 8. 2010 a v současné době je dostupný občanům k nahlédnutí na internetových stránkách města Boru www.mubor.cz.

Vazba rozvojové strategie na rozpočet a rozpočtový proces města

Rozvojová strategie a rozpočet jsou úzce propojeny, jelikož každá rozvojová akce v podobě investice se musí promítnout do finanční situace města.

Dle mého místního šetření dodržuje samospráva pravidlo, že s prostředky města zachází tak, že z běžně se opakujících příjmů by měly být kryty běžné výdaje. Kapitálové příjmy jsou naopak použity ke krytí kapitálových výdajů.

Aby tedy došlo k rozvojové strategii města, musí s tím být spojen i výdej a příjem peněžních prostředků v rozpočtu města. Na výdajové straně se jedná o kapitálové výdaje, na příjmové straně jde o přijaté transfery, kapitálové příjmy a jen výjimečně o běžné příjmy.

Pokud se samospráva rozhodne uskutečnit rozvojovou strategii, musí od té doby upravovat rozpočet o tuto skutečnost, ať už na straně příjmové nebo výdajové. Stejně jako rozpočet může rozvojová strategie ovlivnit i rozpočtový proces.

Rozvojová strategie působí na rozpočet už od samého začátku, kdy dochází k projednávání a návrhu rozpočtu, ale také na něj může mít vliv během kalendářního roku, kdy může dojít ke skutečnostem, investičního charakteru, které rozpočet ovlivní a které je potřeba zastupitelstvem projednat a upravit o ně schválený rozpočet, což se potom promítne do rozpočtu po změnách.

Shrnutí

Město bor má v SPR stanoveny čtyři prioritní oblasti rozvoje města, které mají úzkou vazbu na NRP:

- Cestovní ruch, volný čas, kultura, sport v návaznosti na životní prostředí
- Doprava a technická infrastruktura včetně integrovaných informačních systémů
- Školství, zdravotnictví a sociální oblast
- Občanská vybavenost, zaměstnanost, bydlení.

Výběr projektů, které jsou zařazeny do SRP se týká hlavně těchto čtyřech prioritních oblastí.

Vyhotovením finální verze SPR, však práce z daleka neskončila, nastává fáze naplňování, sestavení akčního plánu, souhrnu projektů, jejichž následná příprava a realizace bude řešit konkrétní úkoly specifikované ve strategii. Naplnění každého jednotlivého cíle bude monitorováno výborem, k tomu určenému a tento výbor bude mít za povinnost informovat i veřejnost. Samozřejmě celý průběh bude sledován řídicí skupinou, jejichž hlavním členem je starosta města.

Monitoring má velmi důležitou roli v procesu strategického plánování, má za úkol sledovat zda je strategie stále relevantní, zda se změnila podmínky, kvůli kterým byla strategie vytvořena, vyhodnocuje výsledky implementace, zda je SWOT analýza stále aktuální a jestli projekty pořád přinášejí naplnění strategických a globálních cílů.

Strategický plán by měl být tzv. živým dokumentem, to znamená, že by se měl neustále aktualizovat a přizpůsobovat. Očekává se i změna SPR v případě zvolení nového zastupitelstva do vedení města (volební období 4 roky). Aktualizována by měla být hlavně část C8. Projekty³, která zůstává otevřená a bude postupně doplňována vhodnými projekty tak, aby docházelo k naplnění vize a k dosažení stanovených cílů, které si město stanovilo ve své strategii.

Strategický plán rozvoje Boru je sice již zpracován, ale zatím nebyl ještě schválen zastupitelstvem města, jedná se tedy v současné době o návrh, z tohoto důvodu ještě nebyl ani zveřejněn občanům na internetových stránkách.

4.3 POPIS ROZPOČTU MĚSTA BOR

Zpracování a podoba rozpočtu města Boru

Obecní rozpočet je nedílnou součástí rozpočtové soustavy České republiky, která představuje finanční plán hospodaření a je nejdůležitějším nástrojem řízení města. Za pomocí rozpočtu město realizuje své vlastní aktivity jako je např. městská policie, městskou správu apod. a také aktivity, které jsou na město přeneseny od státu např. zdravotnictví, školství apod.

---

³ Příloha 1 – Informační list o projektu

Zpracování rozpočtu města Bor se řídí mimo jiných hlavně zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů tzv. „velká rozpočtová pravidla“ a zákonem o obcích č. 128/2000 Sb., který poukazuje na to, jak hospodařit s obecním majetkem, aby to vedlo k jeho zhodnocení. V době, kdy byly krajské rozpočty zařazeny do soustavy rozpočtů, byl schválen nový zákon pro finanční hospodaření územní samosprávy „malá rozpočtová pravidla“.

Soustava veřejných rozpočtů získala konečnou podobu až v roce 2003, v tomto roce byly ze soustavy vyjmuty okresní rozpočty. Část oprávnění okresních úřadů byla přenesena na obce s rozšířenou působností a část na krajské úřady.

Municipalita má povinnost zajistit občanům daného území dostatek veřejných statků a služeb prostřednictvím příjmové a výdajové části rozpočtu.

Na rozpočet města lze nahlížet ve dvou částích, jako na běžný rozpočet a na kapitálový rozpočet. *Běžný rozpočet* obsahuje základní chod zařízení města tak, jak ukládá zákon o obcích. Rozpracovává se na předpokládané běžné příjmy daného roku a na plánované běžné výdaje se záměrem určité úrovně, kterou chce město dosáhnout ve svých zařízeních (správa MěÚ, kina, zámku, knihovny, místního hospodářství, lesního hospodářství, od roku 2006 sport – sokolovna a od roku 2007 nově financování TJ Sokol Bor v souvislosti s převodem nájemních smluv o nebytových prostorech na město). Příspěvek na činnost je nutno řešit i ve vztahu k příspěvkovým organizacím, kde je město zřizovatelem, je to ZŠ, MŠ včetně školních jídelen, poliklinika Bor a SBTH Bor. *Kapitálový rozpočet* zpracovává se na příjmovou a výdajovou část. *Financování* se rozpracovává na dlouhodobé a krátkodobé, zaznamenává se zde změna stavu finančních prostředků na účtech a změna stavu na úvěrových účtech. Zde samozřejmě platí základní rovnice, kterou jsem uvedla už v literárním přehledu, tato rovnice je pak základní kontrolou správnosti pro zpracovatele výkazu.

Pokud je zaznamenán přebytek v provozním rozpočtu, lze ho převést do kapitálového rozpočtu na stranu příjmů, naopak vznikne-li záporné saldo běžného rozpočtu, doplní se z kapitálového rozpočtu.

Město Bor má **rozpočtové omezení** pouze v tom, aby každý výdaj uvedený v rozpočtu byl podložen finančními možnostmi.

Příjmy rozpočtu

Příjmy rozpočtu z obecného pohledu byly již popsány v teoretické části práce. Zde budou příjmy popsány, podle toho jakou povahu mají v municipalitě Bor.

Příjmová strana rozpočtu města Bor má podobu rozdělení na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace.

Daňové příjmy rozpočtu města jsou naplňovány podle zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, v platném znění. Největší podíl na *daňových příjmech* města má většinou:

- daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- daň z příjmů PO, která se odvádí do SR a do městské „pokladny“ se vrací v podobě sdílené daně,
- daň z příjmů PO za obce, která je výlučnou daní města,
- daň z přidané hodnoty
- daň z nemovitosti, která je také výlučnou daní města.

Daňové příjmy tvoří v průměru kolem 52 % z celkových příjmů města.

Mezi *nedaňové příjmy* patří hlavně:

- příjmy z vlastní činnosti města,
- příjmy z pronájmu majetku.

Nedaňové příjmy tvoří v průměru kolem 13 % z celkových příjmů města.

Mezi *kapitálové příjmy* patří hlavně:

- příjmy z prodeje pozemků,
- příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí.

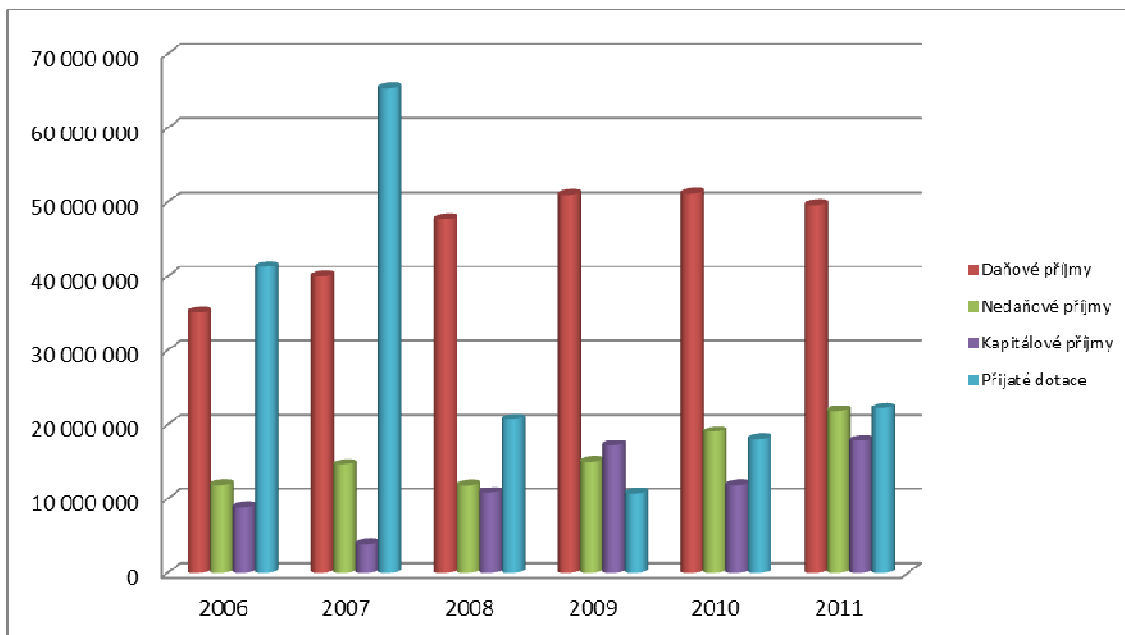
Kapitálové příjmy tvoří v průměru kolem 12 % z celkových příjmů města.

Přijaté dotace zahrnují očekávané a neočekávané transfery (přijaté během kalendářního roku) do městského rozpočtu. Očekávané dotace v municipalitě Bor jsou např. na výkon státní správy a školství, neočekávané např. na menší či větší investiční akce.

Očekávané dotace jsou určeny Zákonem o státním rozpočtu na konkrétní rok a jsou zprostředkovány přes rozpočty krajů.

Přijaté dotace tvoří v průměru kolem 23 % z celkových příjmů města.

Graf 1: Struktura příjmů města Bor

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

V tomto grafu je zobrazen vývoj příjmu města Bor po konsolidaci v letech 2006 – 2011. Je zde patrné, že největší podíl mají daňové příjmy, mimo let 2006 a 2007, kdy převyšovaly přijaté dotace. Příjmy budou detailně rozebrány v podkapitole komparace města a zde bude také vysvětlen důvod převýšení přijatých dotací.

Výdaje rozpočtu

Výdajová strana rozpočtu ve městě Bor se řídí rozpočtovou skladbou a je rozdělena na dvě kategorie:

- *běžné výdaje* – na jednotlivá zařízení se předpokládané výdaje určují na základě skutečného čerpání z předchozího roku s přihlédnutím k aktuálním požadavkům, zejména opravy a údržby, zde je však nutné ve vyšších objemech stanovit priority, které budou mít vazbu na příjmovou část rozpočtu.

Mezi tyto výdaje patří hlavně výdaje na veřejnou správu, na služby pro obyvatelstvo a další výdaje menšího rozsahu jako jsou např. výdaje na průmysl a ostatní odvětví.

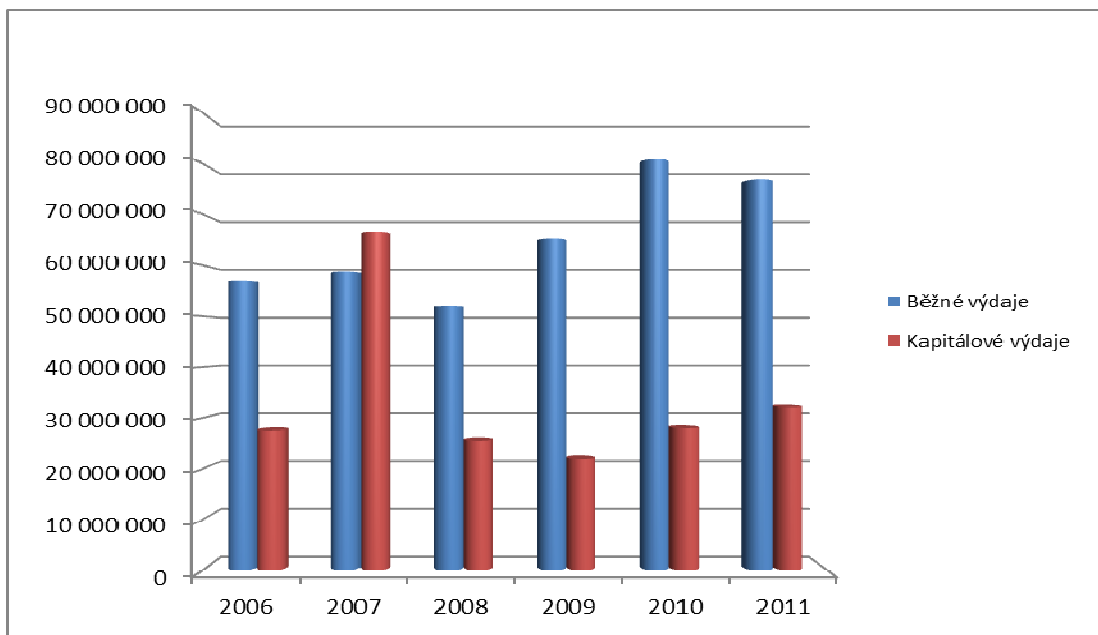
Běžné výdaje tvoří v průměru kolem 67 % z celkových výdajů města.

- *kapitálové výdaje* – Každou investiční akci je třeba dobře zvážit, její potřebnost, připravenost apod. Je nutné si stanovit priority, které budou mít vazbu na příjmovou část rozpočtu a případné získání dotací. **Podstatou realizace nákladných investic bude zajištěné financování.**

Do těchto výdajů se zahrnují především investiční transfery, nákupy a půjčky atd.

Kapitálové výdaje tvoří v průměru kolem 33 % z celkových výdajů města.

Graf 2: Struktura výdajů města Bor

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

V tomto grafu je zobrazen vývoj výdajů města Bor po konsolidaci v letech 2006 – 2011. Je zde patrné, že největší podíl mají běžné výdaje, mimo roku 2007, kdy převyšovaly kapitálové výdaje. Tento vývoj byl způsoben realizací velké investiční akce v roce 2007.

Vyrovnanost rozpočtu

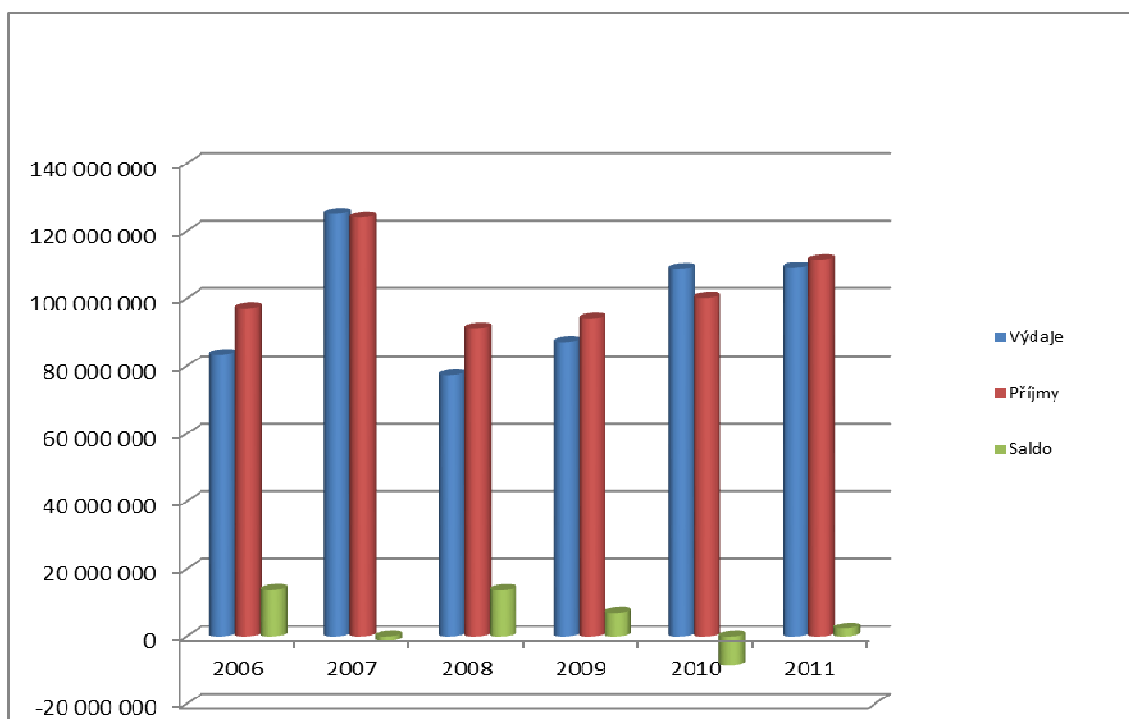
Jednou z hlavních zásad správného sestavení rozpočtu je jeho vyrovnanost. Jako schodkový může být rozpočet sestaven, pouze v případě očekává-li město přijetí úvěru, či návratné finanční výpomoci anebo chce-li využít přebytek z minulých let. Tyto operace se nepovažují za rozpočtový příjem, ale za součást financování, toto pravidlo se řídí platnou rozpočtovou skladbou.

Tabulka 2: Vyrovnanost rozpočtu města Boru

v tis. Kč	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Výdaje	83 432,13	125 177,07	74 420,73	87 057,95	108 708,94	109 112,18
Příjmy	97 237,99	124 017,75	91 194,01	94 021,73	100 237,24	111 543,30
Saldo	13 805,86	-1 159,32	13 751,28	6 963,78	-8 471,70	2 431,12

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 3: Vyrovnanost rozpočtu města Boru

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z tabulky i grafu je zřejmé, že v roce 2007 a 2010 byl rozpočet sestaven jako schodkový, jelikož město očekávalo zapojení investiční akce, schodek byl dofinancován z přebytku minulých let.

Schvalovací proces rozpočtu aplikovaný na město Bor

Rozpočet sestavuje finanční odbor městského úřadu v Boru a předkládá ho ke kontrole radě města. V případě, že rozpočet koresponduje s požadavky rady, tak se vyvěsí na úřední desce, aby se k němu mohli vyjádřit i občané města. Přípomínky mohou občané předat na finančním odboru městského úřadu, anebo je vznést přímo na veřejném zasedání zastupitelstva, kde bude probíhat schvalování plánovaného rozpočtu na dané kalendářní období.

Rozpočtové období, na které se finanční plán sestavuje, se rovná kalendářnímu roku. Jelikož rozpočet spadá pod povinně zveřejňované informace, je po schválení zastupitelstvem zveřejněn na oficiálních webových stránkách města Boru. Schválený rozpočet na straně příjmů je sestavený na základě znalosti historie daní a odborných výhledů ministerstva, na straně výdajové z předchozích let, vývojových řad provozních nákladů a plánovaných investic, obě strany jsou formulovány dle znalostí odborných pracovníků a znalosti minulých let.

Pokud ale během roku dojde k výrazným změnám na straně příjmů či výdajů musí dojít k úpravě rozpočtu, která musí také projít schválením zastupitelstva. Po skončení rozpočtového období vypracuje finanční odbor skutečné plnění rozpočtu⁴ a srovná se s plánovanou podobou rozpočtu.

Průběh sestavení střednědobého rozpočtového výhledu

Postup při sestavení rozpočtového výhledu probíhá v municipalitě tak, že se vychází z aktuálního roku a z vývoje rozpočtů minulých let, především se jedná o odhady zkušených a kvalifikovaných pracovníků finančního odboru města.

Střednědobý výhled je to proto, že je sestavován na období 3 let.

---

⁴ Příloha 2 – Rozpočet města Boru na rok 2011

Hlavním pravidlem při sestavování rozpočtového výhledu je, že se tam musí zohlednit všechny investiční akce města, tak jak se promítají do rozpočtu. Například, když žádám o dotaci, nebo se chystám uskutečnit investici. Výhled se každoročně aktualizuje, pokud je to zapotřebí.

4.4 NOVELA O ROZPOČTOVÉM URČENÍ DANÍ

Novela zákona o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 nabývá účinnosti 1. 1. 2013 a je nutné ji zdůraznit, jelikož by to mělo znamenat pro město Bor nárůst finančních prostředků v podobě sdílených daní.

Sledované principy:

- **dosažení 3-násobku** ve sdílených daních na obyvatele (Praha versus kategorie obcí s nejnižšími příjmy)
- **posílení ze SR (7,0 mld. Kč – dotační programy z národních zdrojů)**
- **zařazení Brna, Ostravy, Plzně do propočtu** mezi ostatní obce (u Prahy zůstává oddělený propočet)
- ve srovnání se sdílenými daněmi dle stávajících RUD ztrácí Plzeň, Ostrava, Brno a Praha (MFČR, červen 2011).

Snaha o posílení obcí s nejnižšími příjmy na obyvatele vyžaduje změnu intervalů:

Stávající intervaly

Od	Do
0	300
301	5 000
5 001	30 000
30 001	a více

Nové intervaly

Od	Do
0	50
51	2 000
2 001	30 000
30 001	110 000
110 001	a více

Zapojení Plzně, Ostravy a Brna do propočtu:

- Přidána **další kategorie u postupných přechodů pro města Plzeň, Ostrava a Brno** („110 001 a více“)
- Zapojením měst POB do propočtu k ostatním městům se dosavadní zvýhodnění (prostřednictvím odděleného výpočtu a vlastních přepočítacích koeficientů) výrazně snižuje, proto u těchto měst dochází ke ztrátám.
- Po přechodné období budou tyto ztráty kompenzovány (MFČR, červen 2011).

Tabulka 3: Porovnání starého a nového RUD pro město Bor

	Sdílené daňové příjmy (v tis. Kč)		Výnos na jednoho obyvatele (v tis. Kč)	
	Současný systém RUD	Návrh nového RUD	Současný systém RUD	Návrh nového RUD
Bor	33 211	44 523	7,7	10,3
Změna v %	34%		34%	
Změna v Kč	11 312		2,6	

Zdroj: Vlastní zpracování dle prezentace údajů MFČR

Shrnutí

Z tabulky je zřejmé, že by město Bor mělo po zavedení novely RUD zaznamenat nárůst finančních prostředků v podobě sdílených daní ve výši 11 312 tis. Kč. Vedení Boru bude brát tuto částku pouze jako orientační, protože je potřeba dodržovat zásadu opatrnosti. Ve schváleném rozpočtu bude sice položka daňové příjmy navýšena o změnu, ale nebude s ní počítáno na žádné investiční akce. Výnosy ze sdílených daní se připisují na účet města buď to s měsíční periodicitou, nebo až dosáhnou určitého % podílu.

Vedoucí finančního odboru tedy uvidí, že např. už po prvním kvartálu pro ně novela znamená ve skutečných výnosech určitou částku a tedy může město uvažovat o zapojení těchto prostředků do menších investičních akcí, nebo např. na dofinancování již běžící akce a samozřejmě to bude muset projednat zastupitelstvo města a bude muset dojít také ke schválení změny rozpočtu.

4.5 KOMPARACE MĚSTA BOR SE SKUPINOU MĚST

Ke zhodnocení finančního zdraví města je použita komparace s dalšími velikostně odpovídajícími městy, za použití metody finanční a majetkové analýzy.

Ke komparaci jsou vybrána města, která jsou dle členění ČSÚ v páté velikostní kategorii, stejně jako samospráva Bor, což je *od 2 000 do 4 999* obyvatel.

K porovnání byl zvolen vzorek obcí z každého kraje České republiky, mimo Prahy. Pro lepší vypovídací schopnost byly zařazeny do srovnání z každého kraje 3 velikostně stejná města. Tedy ze 13 krajů, mimo Prahy, 3 města, takže ke srovnání bylo použito 39 měst.

Tabulka 4: Zvolená města ke komparaci

Název kraje	Zvolená města		
Jihočeský kraj	Protivín	Hluboká nad vltavou	Lišov
Plzeňský kraj	Horní Bříza	Starý plzenec	Blovice
Středočeský kraj	Zdice	Bystřice	Zruč nad Sázavou
Karlovarský kraj	Kynšperk nad Ohří	Nová role	Toužim
Jihomoravský kraj	Adamov	Bzenec	Pohořelice
Královéhradecký kraj	Hostinné	Police nad Metují	Vamberk
Liberecký kraj	Kamenický Šenov	Cvikov	Stráž pod Ralskem

Moravskoslezský kraj	Bolatice	Dolní Benešov	Klimkovice
Olomoucký kraj	Zlaté hory	Hanušovice	Moravský Beroun
Pardubický kraj	Heřmanův Městec	Slatiňany	Králíky
Vysočina	Pacov	Jaroměřice nad Rokytnou	Jemnice
Zlínský kraj	Vizovice	Bojkovice	Uherský Ostroh
Ústecký kraj	Meziboří	Jiříkov	Osek

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro komparaci je použita metoda FAMA resp. její retrospektivní část. Na tomto místě bych jen krátce tuto metodu definovala. Základ FAMA je v posouzení sociálně-ekonomického vývoje municipality, její užití bývá často logickým krokem při programu města. Zhodnocení dosavadního stavu a vývoje hospodaření s obecním rozpočtem, se nazývá retrospektivní analýza, tedy pohled do minulosti. Jako zdroj vstupních informací se užije vývoj počtu obyvatel obce a vývoj rozpočtu. Ke srovnání budou použity tyto relativní ukazatele:

- Vývoj počtu obyvatel
- Celkové příjmy na obyvatele
- Vlastní příjmy na obyvatele
- Daňové příjmy na obyvatele
- Míra soběstačnosti
- Hrubá úspora
- Investiční podíl
- Míra samofinancování investic.

Pro sledování vývojových tendencí u porovnávání měst stejné velikostní kategorie, bylo zvoleno jako posuzované, období od roku 2006 – 2011. Veškerá data, která jsou použita ke komparaci byla zjištěna, buď to místním šetřením anebo byla získána z veřejných informačních systémů MFČR, ARISU a ÚFISU.

Komparace měst pomocí indikátorů

A. Vývoj počtu obyvatel

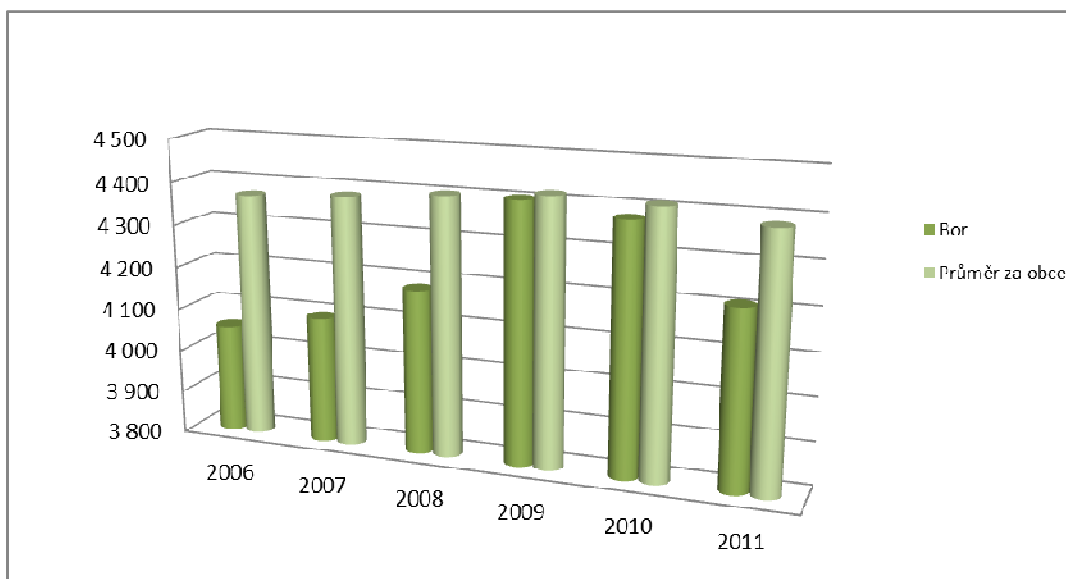
Tento ukazatel dává rámcovou představu o velikosti obce a je prvním ukazatelem, který hodnotíme v případě volby podobných obcí pro komparační analýzu. Zároveň je důležitým faktorem pro vytváření relativních ukazatelů finanční a majetkové analýzy (Toth, 2005).

Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel

Vývoj počtu obyvatel						
Stav k 1.1.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bor	4 053	4 095	4 183	4 404	4 378	4 212
Průměr za obce	4 371	4 384	4 402	4 418	4 411	4 384

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů zjištěných z ČSÚ – www.czso.cz

Graf 4: Vývoj počtu obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů zjištěných z ČSÚ – www.czso.cz

Z grafu a tabulky je patrné, že od roku 2006 do roku 2009 docházelo k neustálému ročnímu nárůstu obyvatel, v průměru nárůst činil o 2,81 %. V roce 2009 nastalo maximum pro šesti - leté hodnocené období. Této vzrůstající tendenci je přisuzován důvod v tom, že Bor je ve vzdálenosti 8 km od dálnice D5 resp. od dálničního nájezdu Nová hospoda, kde se zároveň nachází i velká průmyslová zóna, ve které se otvíralo stále více nových firem, což logicky způsobilo přírůstek obyvatel v okolních městech. V roce 2007 byl také velký nárůst nově narozených dětí ve městě Bor a v přilehlých obcích spadající pod samosprávu Boru .

Lze také říci, že se Bor nachází ve své velikostní kategorii dle ČSÚ v horní polovině. V rámci Plzeňského kraje bylo město Bor k 26.3.2011 na 20 místě v počtu obyvatel.

B. Celkové příjmy na obyvatele

Je běžně užívaným ukazatelem finanční síly obce. K určitým zkreslením při porovnání jednotlivých obcí může docházet v důsledku toho, že do celkových příjmů jsou zahrnuty i vnější zdroje (úvěry, půjčky, dotace) (Toth, 2005).

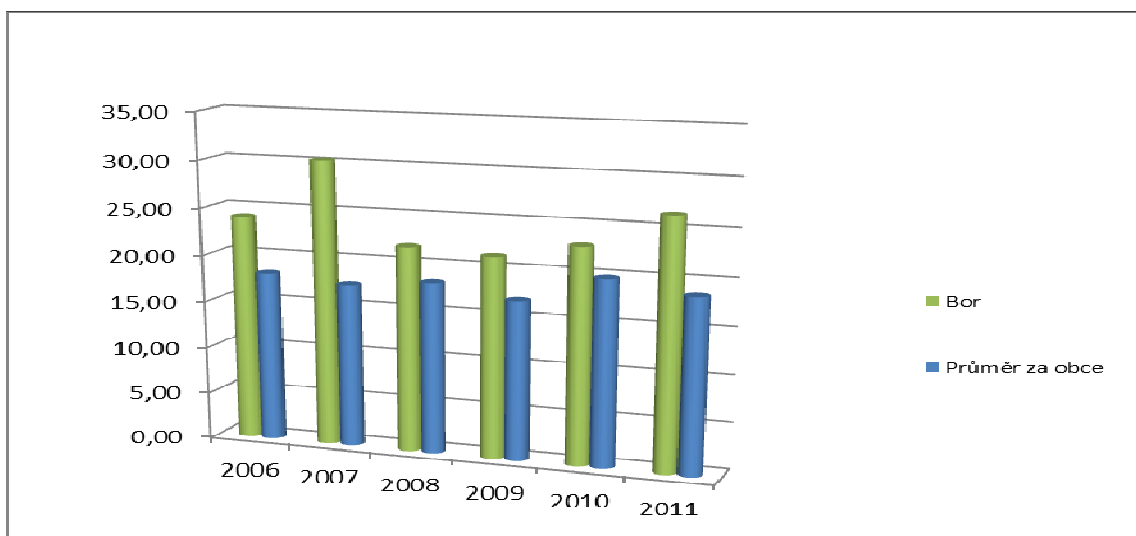
Tento indikátor se vypočítá jako podíl celkových příjmů po konsolidaci a počtu obyvatel.

Tabulka 6: Celkové příjmy na obyvatele v tis. Kč

Celkové příjmy na obyvatele v tis. Kč						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bor	23,99	30,29	21,80	21,35	22,90	26,48
Průměr za obce	18,12	17,43	18,24	16,95	19,83	18,60

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 5: Celkové příjmy na obyvatele v tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z grafu je zřejmé, že vývoj příjmů města Bor nemá stabilní průběh. Příjmy stabilně nerostou a ani neklesají. Příjmy v roce 2007 stouply o 26% oproti roku 2006, v roce 2008 klesly o 28%, v dalším roce došlo opět k mírnému poklesu a poté zase ke zvýšení. Svého vrcholu v rámci sledovaného období dosáhly celkové příjmy v roce 2007, kdy měly hodnotu 30,29 tis. Kč na obyvatele.

Toto zvýšení bylo způsobeno přijatou účelovou dotací na výstavbu 104 b.j. ve Vysočanech od Státního fondu rozvoje bydlení v celkovém objemu 57 200 000,-. Tato částka byla čerpána po dobu 3 let, k 31. 12. 2006 ve výši 16 642 696 Kč, 1. 1. – 31. 12. 2007 ve výši 34 392 299 Kč a 1. 1. – 31. 12. 2008 ve výši 6 165 005 Kč. V dalších letech už nebyly čerpány žádné objemnější finanční prostředky, které by výrazně ovlivnily hodnotu celkových rozpočtovaných příjmů. Bor oproti průměru srovnávaných měst má vyšší úroveň celkových příjmů na obyvatele.

C. Vlastní příjmy na obyvatele

Slouží k porovnání finanční síly obce s ostatními obcemi. Vlastní příjmy jsou očištěny od úvěrů a dotací, ukazatel je tudíž přesnější než celkové příjmy na obyvatele (Toth, 2005).

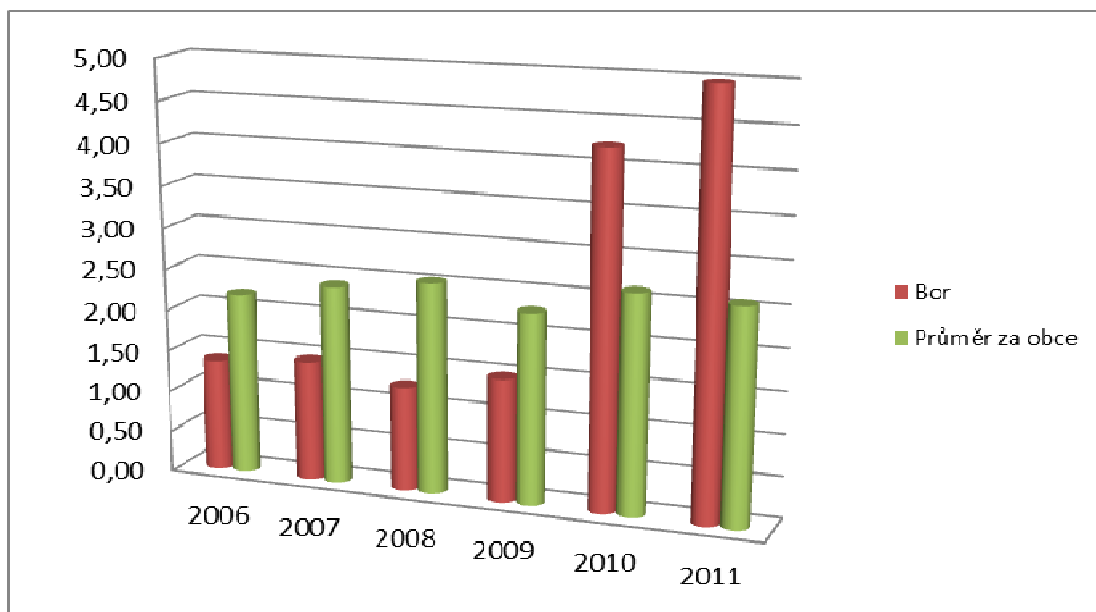
Indikátor se vypočítá jako podíl vlastních příjmů a počtu obyvatel.

Tabulka 7: Vlastní příjmy na obyvatele v tis. Kč

Vlastní příjmy na obyvatele v tis. Kč						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bor	1,36	1,46	1,26	1,48	4,23	4,99
Průměr za obce	2,20	2,40	2,54	2,29	2,63	2,58

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 6: Vlastní příjmy na obyvatele v tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Dle druhového třídění rozpočtové skladby patří vlastní příjmy do druhé třídy do podseskupení 2111 – 2151. Z grafu je patrné, že vlastní příjmy měly od roku 2006 do roku 2009 stabilní průběh. V roce 2010 a 2011 došlo k vysokému nárůstu, v roce 2010 to bylo oproti roku 2009 o 84%. K nárůstu došlo podle odvětvového řízení ve skupině zemědělství, lesního hospodářství a rybolovu vlivem prodeje dřevního materiálu. Tento příjem byl však městem očekáván, jelikož byl určen lesním hospodářským plánem, který je sestaven na období 10 let. Toto prudké zvýšení je pozitivní ve srovnání s průměrem měst.

D. Daňové příjmy na obyvatele

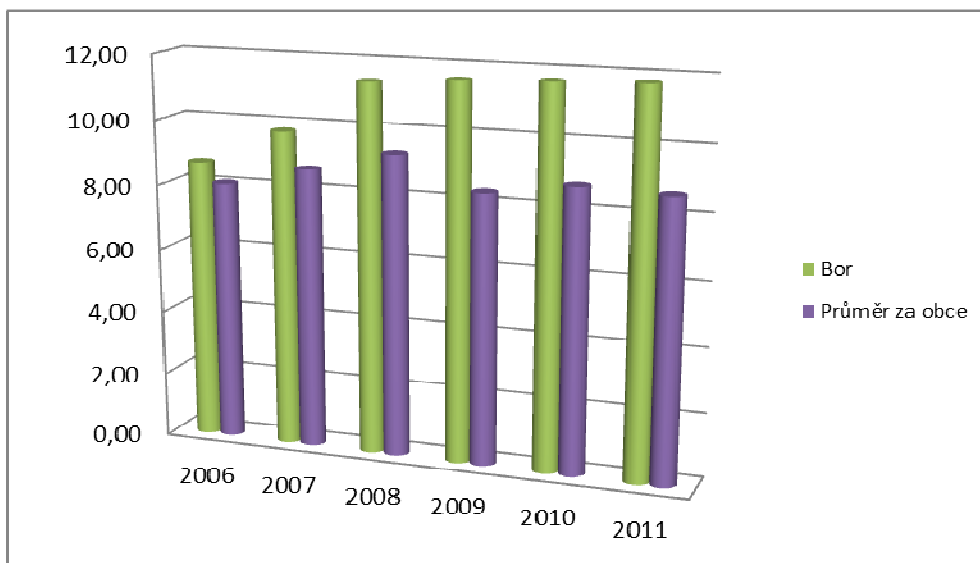
Ukazatel vyjadřuje daňovou výtěžnost obce v přepočtu na obyvatele, tj. příjmy z daní a místních poplatků přepočtených na obyvatele. Částečně odráží velikost a koncentraci podnikatelských subjektů, ekonomických aktivit, úroveň mezd a platů a dalších ekonomických činností (Toth, 2005).

Tabulka 8: Daňové příjmy na obyvatele v tis. Kč

Daňové příjmy na obyvatele v tis. Kč						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bor	8,68	9,78	11,41	11,59	11,70	11,78
Průměr za obce	8,06	8,68	9,31	8,37	8,74	8,67

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 7: Daňové příjmy na obyvatele v tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Daňové příjmy města Bor vykazovaly od roku 2006 do roku 2009 permanentní růst v průměru okolo 16 % ročně, stejně tak růst vykazovaly i příjmy u vzorku srovnávaných obcí. Na rozdíl od srovnávaných obcí, kde daňové příjmy z roku 2008 na rok 2009 zaznamenaly pokles, daňové příjmy města Bor si udržovaly téměř stejný vývoj.

E. Míra soběstačnosti

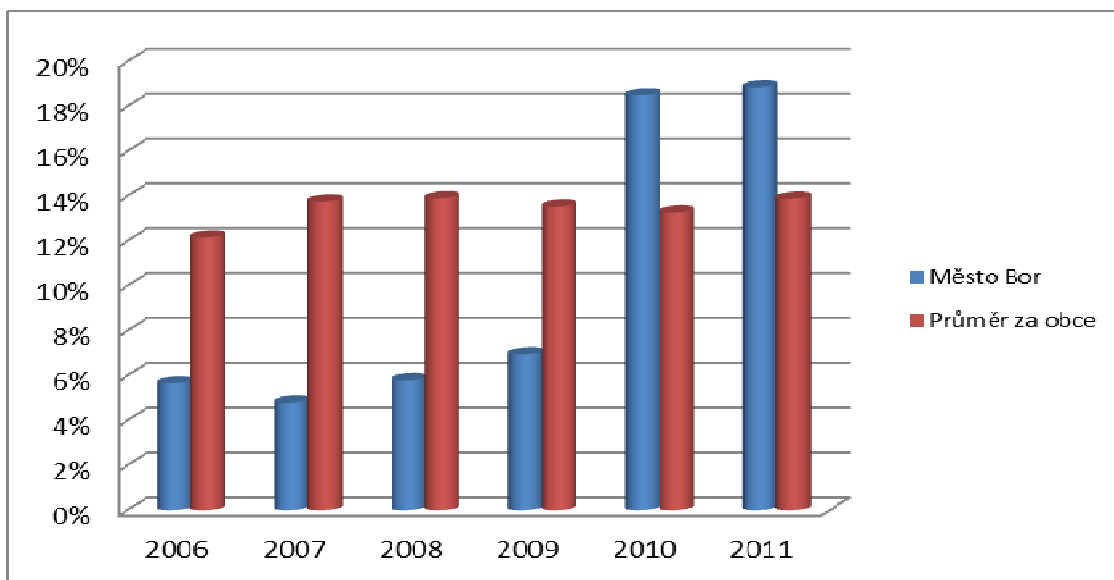
Ukazatel míra soběstačnosti představuje procentní zastoupení vlastních příjmů v příjmech celkových. Vlastní příjmy jsou vypočteny očištěním celkových příjmů od dotací a úvěrů (Toth, 2005).

Tabulka 9: Míra soběstačnosti v procentech

Míra soběstačnosti v %						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Město Bor	6%	5%	6%	7%	18%	19%
Průměr za obce	12%	14%	14%	14%	13%	14%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 8: Míra soběstačnosti v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Tento indikátor vyjadřuje, jak je obec závislá na přijatých dotacích od státu a jak moc je samostatná se svými příjmy.

Z grafu je vidět, že Bor je málo soběstačný a má nízký podíl vlastních příjmů na celkových příjmech, tudíž je velkou mírou závislý na investičních či neinvestičních dotacích od státu. V roce 2010 podíl vlastních příjmů na celkových příjmech vzrostl téměř o 11%.

F. Hrubá úspora

Ukazatel informuje o přebytku celkových příjmů nad běžnými výdaji rozpočtu, a tedy o prostředcích, které můžeme využít na financování investičních výdajů.

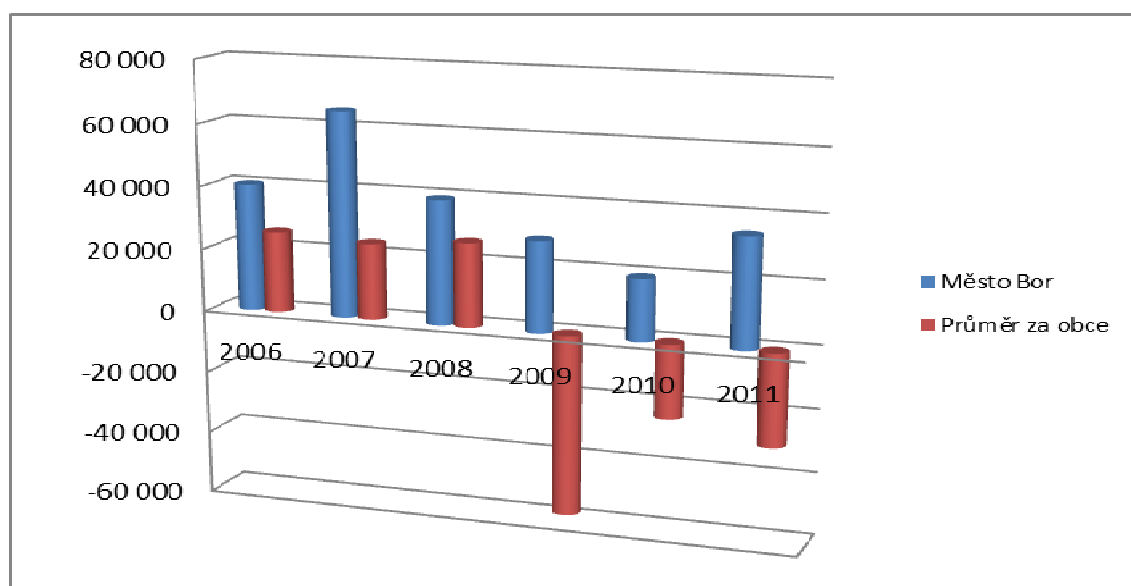
Protože celkové příjmy obsahují také příjmy z externích zdrojů, které musíme splácet, nelze celý objem hrubé úspory použít na investice (Toth, 2005).

Tabulka 10: Hrubá úspora v tis. Kč

Hrubá úspora						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Město Bor	40 290	65 294	39 287	28 796	19 454	34 611
Průměr za obce	25 589	24 065	26 556	-57 316	-23 327	-29 216

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 9: Hrubá úspora v tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z tabulky i grafu je patrné, že hrubá úspora dosahovala svého maxima v případě samosprávy Bor v roce 2007, což bylo způsobeno velkým objemem obdržených investičních dotací. Od té doby takové hodnoty již nebylo dosaženo, naopak je vidět pokles hodnoty až do roku 2011, kdy došlo k mírnému vzrůstu. Ve srovnání s průměrem obcí bylo město Bor nad průměrem hodnot. U obcí je zřejmý vysoký podíl investičních výdajů od roku 2006 do roku 2008 a pak velmi prudký pokles.

G. Investiční podíl

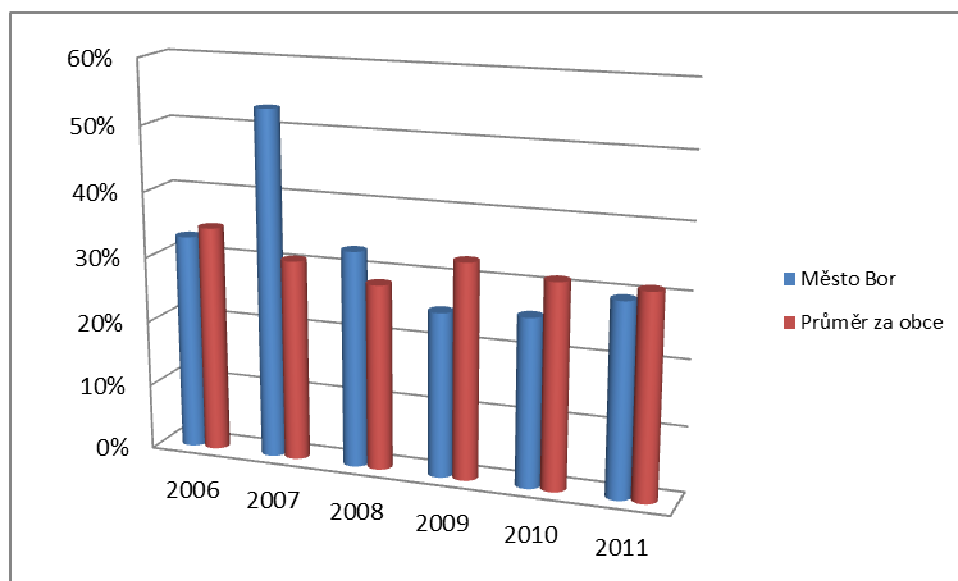
Jde o podíl investičních výdajů na celkových výdajích vyjádřený v %. Ukazatel informuje o rychlosti reprodukce a rozvoje majetku obce (Toth, 2005).

Tabulka 11: Investiční podíl v procentech

Investiční podíl v %						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Město Bor	33%	53%	33%	25%	26%	29%
Průměr za obce	35%	31%	28%	33%	31%	31%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 10: Investiční podíl v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

I tento indikátor nám dokazuje předcházející tvrzení, že město Bor mělo největší objem kapitálových dotací v roce 2007., kdy došlo k realizaci velké investiční akce (výstavba 104 bytových jednotek v obci Vysočany). Tato finančně nákladná akce byla promítnuta ve třech rozpočtových obdobích, což je vidět i na grafu.

Od roku 2009 byl investiční podíl velmi nízký, jelikož byly realizovány jen menší investiční akce, které nikterak neovlivnily finanční situaci Boru.

H. Míra samofinancování investic

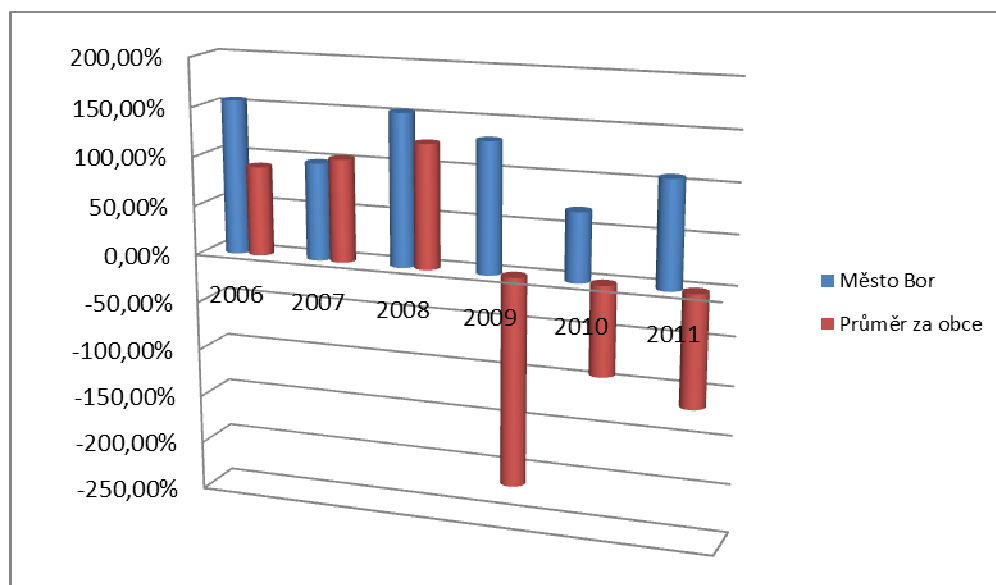
Ukazatel vyjadřuje podíl finančních prostředků z hrubé nebo čisté rozpočtové úspory, použitelných na krytí investičních výdajů (Toth, 2005).

Tabulka 12: Míra samofinancování investic v procentech

Míra samofinancování investic v %						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Město Bor	156,09%	98,26%	153,85%	131,89%	69,66%	107,79%
Průměr za obce	90,27%	103,82%	125,20%	-213,58%	-91,17%	-113,83%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Graf 11: Míra samofinancování investic v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z tohoto grafu vyplývá hodnota, kterou město samofinancuje své investiční akce bez použití cizích zdrojů. Ve srovnání se vzorkem obcí je Bor nad průměrem hodnot. Vývoj hodnoty tohoto indikátoru je velmi nestabilní. U sledovaných obcí tento ukazatel od roku 2006 do roku 2008 rostl, na rozdíl od samosprávy Bor, kde neustále kolísal. V roce 2009 u obcí došlo k prudkému poklesu.

Shrnutí

Závěrem lze říci, že město Bor vykazuje u poloviny ukazatelů lepší hodnoty než průměr za obce, a to u ukazatele celkových příjmů na obyvatele, daňových příjmů na obyvatele, u hrubé úspory a u míry samofinancování investic. Nízké hodnoty se projevily u ukazatele vlastních příjmů na obyvatele a míry soběstačnosti v letech 2006 – 2009, což bylo způsobeno omezenou schopností města zajistit si vlastní příjmy.

Ke zvratu došlo v roce 2010 a 2011, kdy došlo k vysokému nárůstu příjmů vlivem prodeje dřevního materiálu na základě sestaveného lesního a hospodářského plánu. U indikátoru investičního podílu byly také zaznamenány nižší hodnoty než u průměru obcí a to v letech 2009 – 2011, naproti tomu v letech 2006 – 2008 byl podíl na celkových výdajích značný, jelikož město Bor realizovalo finančně nákladnou investiční akci v podobě výstavby 104 b.j. v obci Vysočany. V celkovém pohledu lze říci, že město Bor je z hlediska hospodaření a finančního zdraví v dobré pozici. Zadluženost města Bor je v současné době nulová. Pro naléhavé potřeby má město možnost využít zvláštní úvěrový účet u Komerční banky do limitu 4 000 000 Kč, který je dostupný bez ručitelských zástav.

4.6 NÁVRH FINANCOVÁNÍ ROZVOJOVÉ STRATEGIE MĚSTA BOR

V této kapitole se řeší návrh financování, tak jak podle skutečnosti probíhá v řešené municipalitě. Jsou zde použity zdroje krytí rozvojových investic, kterými je město ochotno disponovat.

Nejsou zde aplikovány na samosprávu Bor alternativy krytí, které by vedení města v reálném postupu řešení nepoužilo. Tento postup byl použit proto, aby celá práce co největším podílem popisovala skutečnost.

Dle mého zjištění současný legislativní systém, který zastřešuje financování obcí (neexistence obecních daní, RUD, atd.) bohužel nedává samosprávám možnost volných finančních prostředků či motivaci k jejich dosažení. Z toho důvodu je obec nucena v určitých situacích hledat zdroje financování rozvojových strategií v jiných sférách než ve vlastním rozpočtu.

Pokud je rozvojová strategie z hlediska financí náročná, tak se uvažování o ní a její realizaci velmi dobře promýšlí a hodnotí. Lze tedy říci, že od okamžiku, kdy se o ní začne uvažovat do okamžiku její realizace, vede velmi dlouhá a složitá cesta.

Ať už se město rozhodne financovat rozvojovou strategii z kteréhokoliv zdroje, je na začátku postup schvalování u všech stejný. Na základě SPR, nebo plánu obnovy venkova si město stanoví priority ve svých investicích, které povedou k rozvoji. Zvolené priority se předloží k projednání zastupitelstvu města, které má za úkol rozhodnout zda se investiční akce může posunout do fáze přípravné a projektové.

Zpracovatelské stádium rozvojové investiční strategie

Každá z těchto investic musí projít **přípravnou fází**, která zahrnuje:

- Záměr – investice se specifikuje, o co vlastně půjde a má-li v rámci nadhledu tato investice vlastně smysl.
- Studie – v této podfázi vypracují zaměstnanci městského úřadu různé studie, které mají upřesnit a zohlednit podmínky realizace investice a mají pomoci odpovědět na základní otázky přípravné fáze:
  - Jestli je na daném území tato investice nutná?
  - Jestli už zde něco podobného není?
  - Zda to bude ku prospěchu obyvatel?
  - Budou s ní občané spokojeni?

- Povede ke zlepšení sociálního a ekonomického prostředí?

Dalším krokem je **projektová fáze**, ve které se shromažďují veškeré dokumentace a projekty potřebné pro prioritní rozvojové investice:

- Analýza příležitostí a rizik
- Finanční analýza
- Studie proveditelnosti
- Podnikatelský plán
- Zpracování žádosti o posuzování vlivů na životní prostředí projektů
- Technické a technologické aspekty
- Projektová dokumentace
- Inženýrské činnosti
- Různé další marketingové studie

V projektové fázi již existují náklady, které jsou kryty z kapitálových výdajů města, proto je potřeba nejprve schválení zastupitelstva. Prioritní projekty se zpracují až do stadia před požádáním o stavební povolení, aby byly připraveny na realizaci. Následně nastane doba, kdy se řeší zdroje financování, aby mělo vedení samosprávy dostatek informací o tom zda investici schválit, nebo ne. Finanční zdroje pro krytí investic jsou:

- Vlastní prostředky rozpočtu města
  - Rozpočty města předchozího období – např. vývoj daňových příjmů
  - Plán prodeje nemovitého majetku města – pozemky v různých lokalitách
  - Plán prodeje dřevní hmoty z městských lesů, určeno lesním hospodářským plánem
- Cizí zdroje – dotační zdroje, které se postupně v určitých programech vyhledávají v dotačních řízeních, fondy EU
- Cizí zdroje – bankovní investiční úvěry

Jak už bylo zmíněno výše, tak jsou rozvojové investiční akce v tomto stadiu zcela připraveny na realizaci, schází už jen navrhnout vhodný způsob financování v několika variantách.

Návrh financování rozvojové investiční strategie

V této části budou zpracovány tři návrhy financování rozvojové strategie. První alternativou bude financování pomocí vlastních volných prostředků územní samosprávy, druhá možnost je krytí skrze přijatých dotací a třetí poslední alternativou bude financování bankovním investičním úvěrem.

Pro všechny tři možnosti financování bude použita stejná investiční akce, která byla fiktivně vytvořená pro účely této diplomové práce. Pro splnění zadání práce není podstatné na jaký účel byla investiční strategie vytvořená, proto ji nebudu specifikovat pro konkrétní záměr, ale budu ji všeobecně nazývat „investiční rozvojová strategie“.

Prioritní je však částka, kterou je strategie zatížena, ta činí 30 000 000 Kč, ve kterých už jsou veškeré zřizovací, pořizovací a realizační náklady a tedy je tato částka konečnou. Hodnota rozvojové strategie je stanovena na základě prioritních cílů města určených v SRP a dle odborného názoru o středně náročných finančních investic.

Návrhy budou sestaveny na tři období, zpracovatelské, realizační a na udržitelné období. Zpracovatelská fáze byla popsána již výše (přípravné a projektové práce), realizační fáze zahrnuje období, kdy se uskutečňuje naplnění strategie např. výstavbou, renovací apod.. Udržitelné období se nazývá doba, kdy je investice hotová, v provozu, ale je potřeba mít finanční prostředky nejen na uplácení případných cizích návratných zdrojů, ale i na běžný chod dané investice. V mém návrhu však bude počítáno s variantou, že investice po uvedení do provozu, bude na provoz vydělávat svou činností a tudíž bude přinášet i městu výnosy ve formě vlastních příjmů.

Návrhy budou řešeny z hlediska rozpočtu města. Budou sestaveny variantní scénáře na jednotlivá období a bude vyjádřen jejich vliv na položky rozpočtu pomocí prospektivní analýzy. Vliv na rozpočet města jsem zvolila proto, protože rozpočet je hlavním ukazatelem finančního zdraví obce a je jako povinně zveřejňovaný dokument dostupný k nahlédnutí všem občanům, proto je hlavním výkazem dokládajícím hospodaření obce.

I. Alternativa financování investiční rozvojové strategie pomocí samofinancování

Podmínkou pro použití vlastních prostředků při takto značně vysoké investici je vždy dobrá finanční situace města, viditelná několik let zpětně a předpoklad budoucích příjmů v rámci vlastních příjmů např. odprodejem majetku, nebo prodejem dřevního materiálu apod. V praxi se město do samofinancování finančně náročné investiční rozvojové strategie nepouští, spíše financuje menší projekty a nebo dofinancuje větší projekty.

Případ úplného financování nastává jen ve vyjímečných případech a musí splňovat podmínku vysoké neodkladné potřeby pro občany a nemožnost čerpání jiných prostředků.

V souladu se zásadou opatrnosti nechce samospráva zatížit až na tolik svůj rozpočet. I přes tyto všechny skutečnosti musí v rozpočtu být rezerva na mimořádné výdaje, které nejsou očekávány, ale i přesto mohou nastat.

U modelu samofinancování se vyskytují pouze dvě období, zpracovatelské období a období realizace, jelikož se disponuje s vlastními prostředky a dle stanovených výše uvedených podmínek není tedy potřeba udržitelné období.

Tabulka 13: Návrh financování investice pomocí samofinancování

Návrh					
v Kč	Zpracovatelské období		Realizační období		
Roky	2011	2012	2013	2014	2015
Průběh období	Přípravná fáze	Projektová fáze	Čerpání prostředků na úhradu faktur od dodavatele	Čerpání prostředků na úhradu faktur od dodavatele	Čerpání prostředků na úhradu faktur od dodavatele

Vynaložení finančních prostředků	0	750 000	10 000 000,-	10 000 000,-	9 250 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě místního šetření

Město financuje investiční rozvojovou strategii ze svého přebytku, tudíž to bude dle platné rozpočtové skladby „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8115“. Výdaje na zpracování a realizaci budou „Třída 6 – Kapitálové výdaje“, seskupení položek „61 – Investiční nákupy a související výdaje“. Další dílčí zařazení se určuje až podle charakteru a účelu investice.

Tabulka 14: Vývoj a výhled rozpočtu 2010-2015 navýšený o samofinancování

I. Příjmy celkem v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Příjmy celkem	100.237.24	111.543.29	68.402	76.400	76.000	75.000
1tř. daňové příjmy	51.209.71	49.634.66	43.900	59.000	55.500	54.700
2tř. nedaňové příjmy	19.055.03	21.837.26	16.060	12.000	12.500	12.000
3tř. kapitálové příjmy	11.874.36	17.857.65	3.500	1.000	3.000	2.000
4tř. přijaté dotace	18.098.14	22.213.72	4.942	4.400	5.000	6.300

II. Výdaje celkem v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdaje celkem	108.708.94	109.112.12	84.352	80.000	81.000	79.250
5tř. běžné výdaje	80.783.59	76.931.84	65.692	64.000	65.000	66.000
6tř. kapit. výdaje	27.925.35	32.180.28	18.660	16.000	16.000	13.250

III. Financování v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rozdíl	- 8.471.70	2.431.17	- 15.950	- 3.600	- 5.000	- 4.250

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Rozpočet je na období 2012 – 2015 sestaven jako schodkový, z důvodu plánované investiční akce. Schodek bude vyrovnán z finančních prostředků minulých let.

K modelaci je použit indikátor investičního podílu, který ukazuje podíl investičních výdajů na celkových výdajích vyjádřený v %.

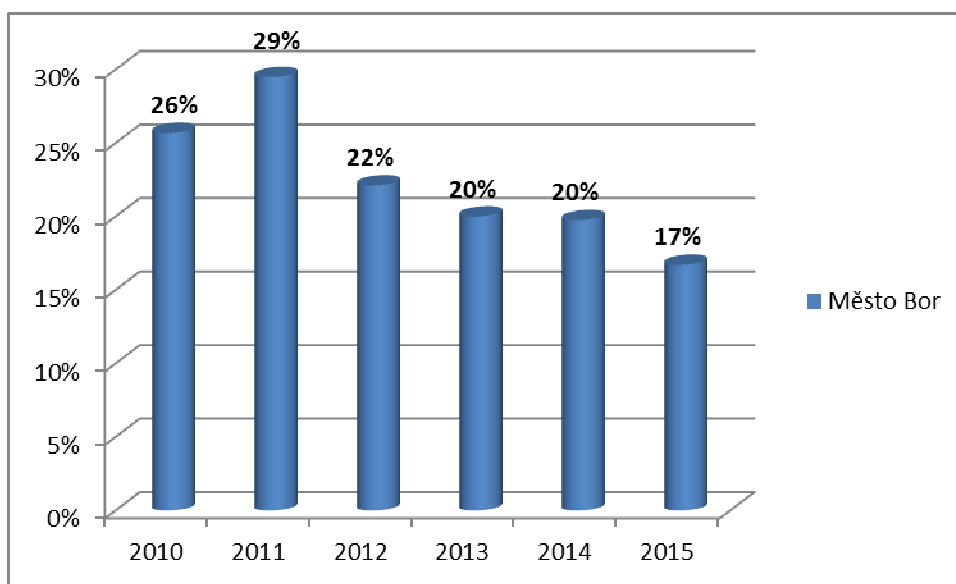
Tabulka 15: Investiční podíl

Investiční podíl v %						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Město Bor	26%	29%	22%	20%	20%	17%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z tabulky i grafu je patrné, že kapitálové výdaje jsou rozloženy do několika let, proto není indikátor investičního podílu výrazně ovlivněn. Kapitálové výdaje jsou sice navýšeny o investiční podíl, ale u zbytku kapitálových výdajů se jedná pouze o odhad, který se může ještě výrazně zvýšit. Vývoj kapitálových výdajů se totiž odvíjí od vyhlášených dotačních titulů, které může město využít na další menší investiční akce, které však mohou výrazným způsobem ovlivnit výši kapitálových výdajů.

Graf 12: Investiční podíl

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Dílčí závěr

Logicky vyplývá, že město z jednoho pohledu raději financuje investiční akce z vlastních finančních prostředků, ke kterým neplynou žádná dodatečná nařízení a pravidla. Město si tudíž může průběh realizace, vynakládání a použití prostředků korigovat samo a nemusí tento postup nikomu dokládat a obhajovat. Další samozřejmou výhodou, která plyne ze samofinancování je bezúročnost, která nezatíží městský rozpočet na několik let.

Riziko u samofinancování nastává se zatížením městského rozpočtu, takto značným výdajem, který by mohl oslabit finanční sílu samosprávy. V první řadě musí obec zabezpečit plynulý a bez problémový chod města a spravovaných organizací!!! I když je ponechána rezerva na případné mimořádné výdaje a dofinancování rozběhlých menších investičních akcí i přesto musí město každou finančně náročnou investiční rozvojovou strategii velmi dobře zvážit.

II. Alternativa financování investiční rozvojové strategie pomocí dotace

V této části bude sestaven návrh financování pomocí dotace. Dotace jako zdroj financování byla již popsána v teoretickém přehledu, už tedy nebudou definovány druhy dotací. Je třeba, ale jen v krátkosti zmínit, jak probíhá systém žádání o dotace. Jak bylo již výše zmíněno, tak město má připraveno několik prioritních strategií, do fáze požádání o stavební povolení a po schválení zastupitelstvem, které chtějí realizovat a čekají na vyhlášení vhodného dotačního titulu. Municipality má sjednanou společnost, která pro ni sleduje vhodné dotační tituly a pokud je vyhlášen dotační titul vhodný pro potřeby města, tak ihned kontaktují finanční odbor. Ten musí okamžitě zareagovat, jelikož interval požádání o dotace je někdy dosti krátký a jsou na něj většinou uvolněny jen omezené finanční prostředky. Pokud dostanou příslib dotace v určité výši, většinou to bývá 30 – 90% hodnoty projektu, musí se město rozhodnout, zda jsou schopni splnit podmínky dotačního titulu a zda jsou ochotni dofinancovat zbytek hodnoty projektu. Také je zásadní, jestli je dotace vyplácena ex-ante, nebo ex-post.

Při vyplácení ex-post je potřeba, aby město buď to předfinancovalo vlastními volnými prostředky, a nebo použilo cizí zdroj ve formě bankovního investičního úvěru. Banky jsou však na tuto alternativu připraveny a dnes již zcela běžně poskytují produkty pouze na předfinancování na základě příslibu dotace.

V případě dotace z fondů Evropské Unie je postup zcela obdobný, až na ten rozdíl, že se v účetnictví a v rozpočtnictví musí dotace rozlišit. V podrobném rozpočtu se tyto dvě položky rozčlení účelovým znakem na „státní“ a na „evropské“, které MFČR na každý rok vyhláší a upřesňuje.

Pro potřeby návrhu byla zvolena účelová dotace vyplácena ex-ante, pomocí limitního bankovního úvěru, který byl otevřen pro účely dotace a město z něj může čerpat prostředky ještě před splatností faktur do stanoveného limitu. Dotace byla schválena na částku 80% z hodnoty projektu, což činí 24.000.000 Kč, zbylá částka 6.000.000 Kč, která zahrnuje i 750.000 Kč za projekční fázi dofinancuje město z vlastních zdrojů.

U modelu financování pomocí dotace se vyskytují pouze dvě období, zpracovatelské období a období realizace, jelikož se prostředky čerpají do uvedení investice do provozu, tudíž není potřeba udržitelné období.

Tabulka 16: Návrh financování investice pomocí dotace a samofinancování

Návrh					
v Kč	Zpracovatelské období		Realizační období		
Roky	2011	2012	2013	2014	2015
Průběh období	Přípravná fáze	Projektová fáze	Čerpání prostředků na základě faktur	Čerpání prostředků na základě faktur	Čerpání prostředků na základě faktur
Vynaložení finančních prostředků	0	750 000,-	12 000 000,-	12 000 000,-	5 250 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě místního šetření

V roce 2012 bude částka 750 000 Kč kryta z rozpočtu města, v roce 2013 a 2014 byla čerpána účelová dotace a dofinancování v roce 2015 bylo z volných prostředků města.

Tabulka 17: Vývoj a výhled rozpočtu 2010-2015 navýšený o dotaci a samofinancování

I. Příjmy celkem v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Příjmy celkem	100.237.24	111.543.29	68.402	88.400	88.000	70.700
1tř. daňové příjmy	51.209.71	49.634.66	43.900	59.000	55.500	54.700
2tř. nedaňové příjmy	19.055.03	21.837.26	16.060	12.000	12.500	12.000
3tř. kapitálové příjmy	11.874.36	17.857.65	3.500	1.000	3.000	2.000
4tř. přijaté dotace	18.098.14	22.213.72	4.942	16.400	17.000	6.300

II. Výdaje celkem v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdaje celkem	108.708.94	109.112.12	84.352	82.000	83.000	75.250
5tř. běžné výdaje	80.783.59	76.931.84	65.692	64.000	65.000	66.000
6tř. kapit. výdaje	27.925.35	32.180.28	18.660	18.000	18.000	9.250

III. Financování v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rozdíl	- 8.471.70	2.431.17	- 15.950	6.400	5.000	- 4.550

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Rozpočet je v roce 2012 a 2015 sestaven jako schodkový, z důvodu plánované investiční akce. Schodek bude vyrovnán z finančních prostředků minulých let.

Předpis v rozpočtové skladbě bude v této podobě, přijatá dotace „Třída 4 – Přijaté transfery“, seskupení položek „42 – Investiční přijaté transfery“, další dílčí zařazení se určuje už podle původu investice tzn. od koho pochází. Dofinancování města z vlastních zdrojů „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8115“.

Výdaje na zpracování a realizaci budou „Třída 6 – Kapitálové výdaje“, seskupení položek „61 – Investiční nákupy a související výdaje“, další dílčí zařazení se určuje už podle charakteru a účelu investice.

K modelaci vývoje byl použit „Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací“, který vyjadřuje procentuální podíl kapitálových dotací na kapitálových výdajích.

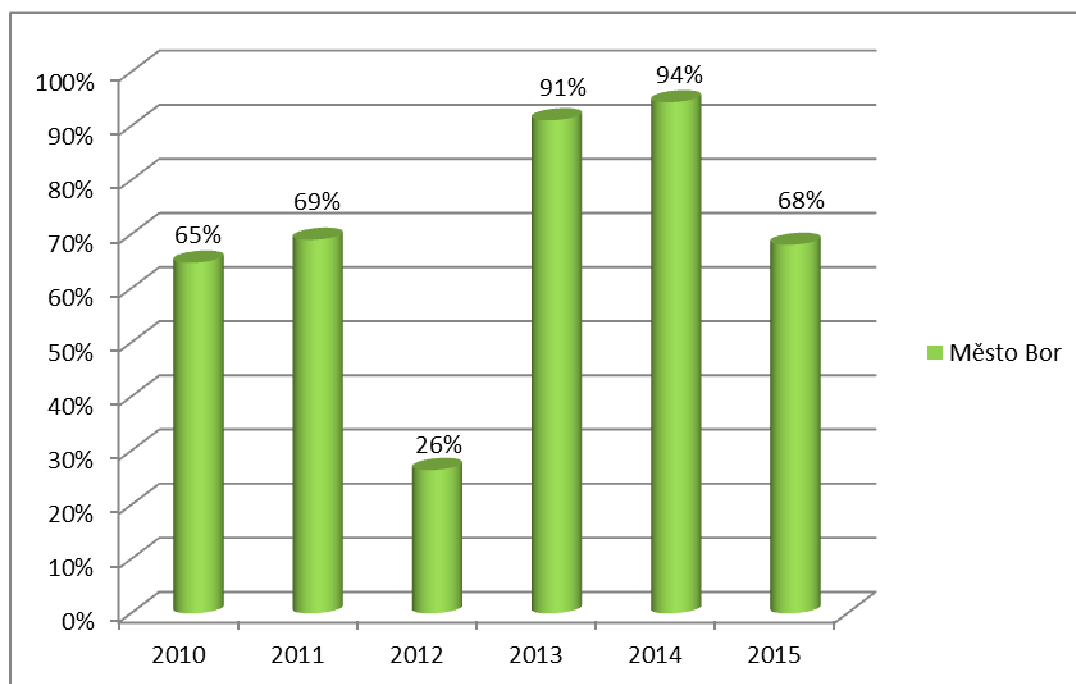
Tabulka 18: Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací

Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací v %						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Město Bor	65%	69%	26%	91%	94%	68%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z grafu i tabulky je zřejmé, že většina kapitálových výdajů je kryta dotacemi, především v roce 2013 – 2014, kdy byla přijata dotace na financování investiční rozvojové strategie na účet. Na rozdíl od toho v roce 2012 a 2015 se podíl dotací snížil vlivem dofinancování investiční akce z vlastních prostředků. Zbytek kapitálových výdajů je převážně kryt z vlastních prostředků města, hlavně z kapitálových příjmů.

Graf 13: Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Dílčí závěr

Financování dotacemi se projevilo jako velmi dobrý způsob financování, i když musí město část dofinancovat z vlastních prostředků, tak i přesto dostanou část ve formě bezúročné platby. Poměr uznané dotace a samofinancování se může lišit u každé individuální dotace.

Dotace a různé fondy sebou nesou přísné podmínky a jejich neplnění je přísně postihováno, pokud však samospráva podmínky splní a vše proběhne, tak jak má může město získat neúročené finanční prostředky pro svůj rozvoj.

Riziko nastává v případě nesplněných přísných podmínek dotačního titulu, kdy hrozí, že bude muset prostředky z dotace buď v poměrné části, nebo v plné výši vrátit zpět poskytovateli. Dalším rizikem u této formy dotace je, že je určena na přesný limit, který je stanoven a formulován ve smlouvě s poskytovatelem.

Samospráva má také přesně dány maximální vlastní prostředky, které bude do investiční akce vkládat, pokud tedy nastane situace, že se během realizace akce objeví vícenáklady nad rámec zadávacího projektu, musí to řešit náhradní alternativou dofinancování.

Jednou z možností, jak tuto skutečnost řešit je, že město požádá některou z bank o odkup pohledávky od dodavatele tzv. forfaiting. Závazek k dodavateli se tedy přesune na banku, se kterou se samospráva domluví na splátkách pohledávky a na úroku z odložené splátky. Splátky se projeví v rozpočtu jako uznatelný závazek, který se bude splácet z přebytku města a úroky z provozních výdajů.

III. Alternativa financování investiční rozvojové strategie pomocí úvěru

U tohoto způsobu financování se postupuje v počáteční fázi, jako u předešlých alternativ, s tím rozdílem, že ke krytí pomocí municipálního úvěru se přistupuje v případě, že je investiční strategie v rámci rozvoje skutečně nezbytná pro občany, nebo má samospráva jiné vážné důvody k její realizaci. Tento druh financování se také používá při předfinancování dotace.

Město je tedy ve fázi, kdy se rozhodnou financovat pomocí úvěru a dále budou postupovat, tak že nejprve kontaktují banku, u které mají otevřený běžný účet a shledali s touto institucí dobré zkušenosti v rámci předešlé spolupráce a požádají jí o návrh municipálního úvěru, který by jim pro strategii vyhovoval. Pokud jim banka poskytne nabídku, kontaktuje město i jiné banky a požádá je také o nabídky. U některých investičních akcí je nutností vyhlásit „Veřejnou zakazku na poskytnutí investičního úvěru na financování.....“. V případě, že už má municipalita veškeré nabídky a vybere jednu z nich, u které jí vyhovuje úrok i podmínky úvěrové smlouvy, tak se zástupcem bankovní instituce podepíše smlouvu, ve které jsou specifikovány veškeré náležitosti související s municipálním úvěrem.

Pro potřeby návrhu byl zvolen dlouhodobý municipální investiční úvěr s roční úrokovou sazbou 5,5 %, výše čerpaného úvěru bude 29 250 000 Kč, se splatností 10 let, zbylou částku 750.000 Kč za projekční fázi dofinancuje město z vlastních zdrojů. Město začne splácet úvěr až po uvedení investice do provozu tzn. až po dočerpání úvěru.

Jako u předešlých alternativ financování bude investice po uvedení do provozu vydělávat na své provozní náklady sama. Udržitelné období u tohoto návrhu, ale uvedeno bude, jelikož v něm budou zachyceny splátky úvěru.

Je třeba zdůraznit, že veškeré podmínky úvěru např. splátka, úrok, periodicita splácení apod. jsou zcela individuální tzn. u každé samosprávy a u každého projektu úplně jiné. Záleží na bonitě municipality, na povaze a typu strategie, na její likvidnosti, hodnotě, návratnosti apod.

Pro lepší představu uvedu dva modelové případy investic. Prvním příkladem by mohla být stavba silnice, která je samozřejmě přínosem z hlediska prospěchu občanům, ale finanční fyzická návratnost není. Druhým příkladem je postavení teplárny, která bude prodávat teplo občanům a firmám, v tomto případě se jedná o velmi lukrativní návratnou investici. Tohle všechno banka posuzuje a i podle toho se chovají v nabídce úročení.

Rozhodujícím faktorem je také, zda se jedná o krátkodobý, střednědobý a nebo dlouhodobý úvěr. Úroky se také odvíjejí od akcí, které banky poskytují např. v období boomu plynofikace, banky vyhlásily na tento účel zvláštní úvěry se stanovenými úroky.

Tabulka 19: Návrh financování investice pomocí bankovního úvěru

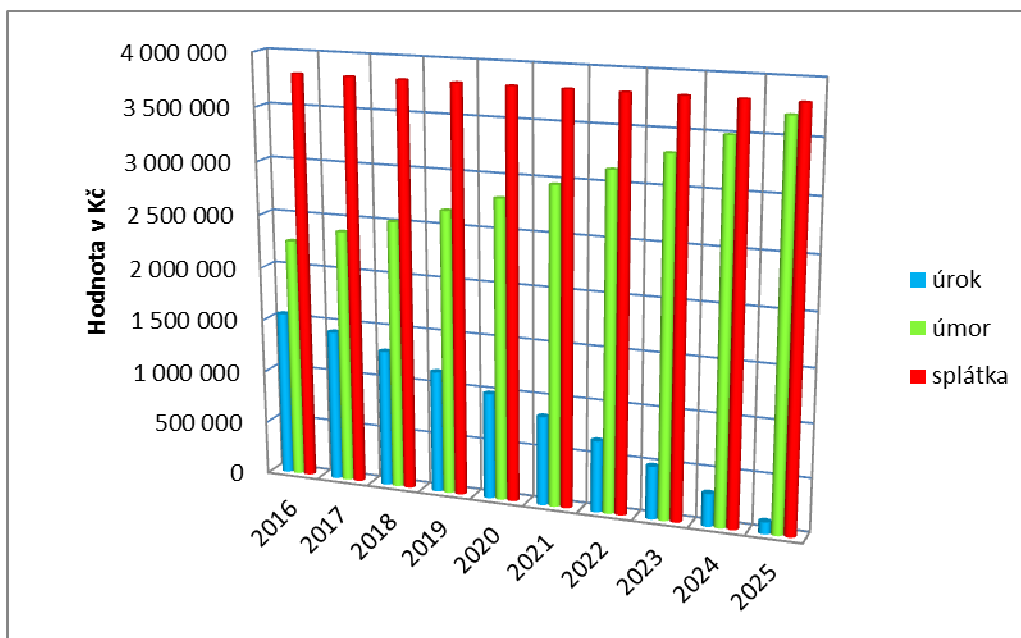
Návrh								
v Kč	Zpracovatelské období		Realizační období			Udržitelné období		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	.....	2025
Průběh období	Přípravná fáze	Projektová fáze	Čerpání prostředků na základě proplácení faktur			Splátka úvěru + úrok		
Vynaložení finančních prostředků za rok	0	750	18 500	10 200	550	3 809,27	.....	3 809,27

Zdroj: Vlastní zpracování na základě místního šetření

Průběh financování

- Rok 2012 - 750 000 Kč – z vlastních zdrojů města na projektové práce
- Rok 2013 – 18 500 000 Kč – čerpání prostředků z úvěru na kapitálové výdaje
- Rok 2014 – 10 200 000 Kč - čerpání prostředků z úvěru na kapitálové výdaje
- Rok 2015 – 550 000 Kč - čerpání prostředků z úvěru na kapitálové výdaje
- Rok 2016 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2017 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2018 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2019 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2020 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2021 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2022 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2023 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2024 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města
- Rok 2024 – 3 809 270 Kč – úhrada splátky + úroku z přebytku města

Graf 14: Průběh splácení úvěru

Zdroj: Vlastní zpracování na základě šetření

Tabulka 20: Vývoj a výhled rozpočtu 2010-2015 navýšený o úvěr a samofinancování

I. Příjmy celkem v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Příjmy celkem	100.237.24	111.543.29	68.402	76.400	76.000	75.000
1tř. daňové příjmy	51.209.71	49.634.66	43.900	59.000	55.500	54.700
2tř. nedaňové příjmy	19.055.03	21.837.26	16.060	12.000	12.500	12.000
3tř. kapitálové příjmy	11.874.36	17.857.65	3.500	1.000	3.000	2.000
4tř. přijaté dotace	18.098.14	22.213.72	4.942	4.400	5.000	6.300

II. Výdaje celkem v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdaje celkem	108.708.94	109.112.12	84.352	88.500	81.200	70.550
5tř. běžné výdaje	80.783.59	76.931.84	65.692	64.000	65.000	66.000
6tř. kapit. výdaje	27.925.35	32.180.28	18.660	24.500	16.200	4.550

III. Financování v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rozdíl	- 8.471.70	2.431.17	- 15.950	- 12.100	- 5.200	4.450
+ úvěr				18.500	10.200	550

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Na základě platné rozpočtové skladby se financování rozvojové investiční strategie pomocí úvěru promítne v rozpočtu takto, přijetí úvěru „ Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8123“. Čerpání prostředků na základě faktur na realizaci „Třída 6 – Kapitálové výdaje“, seskupení položek „61 – Investiční nákupy a související výdaje“, další dílčí zařazení se určuje až podle charakteru a účelu investice. Úhrada splátek „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8124“.

Platba úroků po kolaudaci, po uvedení investice do provozu „Třída 5 – Běžné výdaje“, seskupení položek „514 – Úroky a ostatní finanční výdaje“, dílčí položka „5141 – úroky vlastní“. Dofinancování města z vlastních zdrojů „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8115“.

K modelaci vývoje jsem použila „Koefficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěrů“, který vyjadřuje procentuální podíl úvěrů na kapitálových výdajích.

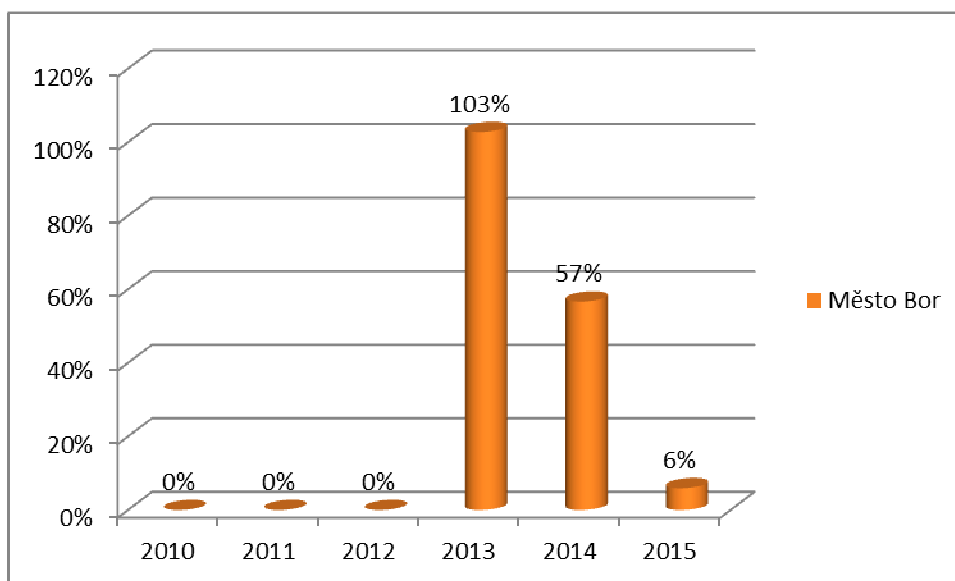
Tabulka 21: Koefficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěrů

Koefficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěrů v %						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Město Bor	0%	0%	0%	103%	57%	6%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Z grafu i tabulky je vidět, že do roku 2012 byla zadluženost samosprávy Bor nulová, ale po přijetí municipálního úvěru se situace změnila a úvěry měly celkem vysoký podíl krytí kapitálových výdajů.

Graf 15: Koefficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěrů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat zjištěných místním šetřením a z veřejných systémů MFČR Aris a Úfis

Dílčí závěr

Až úplně naposledy město uvažuje o financování celé investiční akce za pomoci bankovního investičního úvěru, který sebou přináší i břemeno splátek a úroků (odměna za poskytnutí prostředků), které je potřeba platit, což zatíží městský rozpočet v zásadě na několik let. K této možnosti financování se přistoupí jen v případě, že investice má neodkladný charakter a je pro občany daného území velmi potřebná, může to být také v případě kalamitního či havarijního stavu. Přijetí úvěru může být pro město nepříjemná záležitost, vezmeme-li v úvahu nesnadné snižování běžných výdajů, malé příležitosti ke zvyšování kapitálových a vlastních příjmů a omezené daňové příjmy. Proto je potřeba dobře prozkoumat současnou a pečlivě předpovídat budoucí finanční situaci města a zhodnotit možné následky přijetí úvěru.

Shrnutí

Po zhodnocení všech tří možností financování lze prohlásit, že jako nejoptimálnější se jeví II. alternativa financování v kombinaci dotace a samofinancování. Tento závěr je podložen tím, že dotace je v podobě přijatého transferu, který kryje 80% celé investiční strategie, dále z ní neplyne žádný závazek v podobě úroku, který by zatížil městský rozpočet. V neposlední řadě u této možnosti nemusí mít město vlastní prostředky v celé výši zadávacího projektu investiční rozvojové strategie, ale pouze na 20 %. V pořadí druhá nejvhodnější je I. alternativa financování z vlastních prostředků města, tedy za pomoci samofinancování. Jako druhá nejvýhodnější byla vyhodnocena proto, protože město si může průběh realizace, vynakládání a použití prostředků korigovat samo a nemusí tento postup nikomu dokládat a obhajovat. Riziko u samofinancování nastává ovšem se zatížením městského rozpočtu, takto značným výdajem, který by mohl oslabit finanční sílu samosprávy. Jako nejméně výhodná byla shledána varianta III. Financování pomocí bankovního investičního úvěru. O této možnosti uvažuje samospráva až úplně naposledy, i když je samozřejmě nucena ji v jistých případech využít. Je to z důvodu břemena splátek a úroků, které zatíží město z pravidla na několik let dopředu. Také jsou zde stanoveny různé podmínky, které musí město dodržovat. Nevýhodou je také to, že z hlediska monitoringu hospodaření bude mít město vysokou zadluženost.

Výsledky ze všech tří alternativ se předloží zastupitelstvu ke schválení, aby se usneslo na tom, jakým způsobem budou rozvojovou investicí financovat.

V první řadě musí město vždy zabezpečit plynulý a bez problémový chod města a spravovaných organizací!!!

5 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo sestavit návrh financování rozvojové strategie města. Zhodnotit výsledky návrhu a definovat neoptimálnější alternativu financování, která by vyhovovala požadavkům vedení samosprávy, nenarušila běžný chod města, a aby výrazným způsobem nezhoršila finanční sílu a stabilitu rozpočtu. Pro snadnější orientaci a pro lepší přehlednost je práce situována do jednotlivých kapitol a následně do podkapitol. Nachází se zde dvě hlavní části: literární přehled a kapitola řešení a výsledky. V literárním přehledu, neboli v teoretickém zázemí diplomové práce byly charakterizovány klíčové pojmy vztahující se k problematice financování rozvojové strategie města. Byl zde popsán pojem obec, působnost obce a existující druhy obce. Dále byla práce zaměřena na rozvoj a rozvojovou strategii města, kde byly identifikovány vazby mezi rozvojovými strategiemi jednotlivých úrovní a na jakém základu vznikají. Dále bylo popsáno, proč by vlastně mělo město uskutečňovat rozvojovou strategii. Následoval proces a struktura strategického plánu. Na to navazovala definice investiční strategie a její vazba na rozvojovou strategii. Další kapitola literárního přehledu se zabývala rozpočtem, jeho definicí, postavením veřejného rozpočtu v rozpočtové soustavě České republiky, funkcemi rozpočtu, skladbou rozpočtu, rozpočtovým procesem a rozpočtovým výhledem. Poslední podkapitolou v literárním přehledu byly zdroje financování rozvojové strategie z obecného hlediska, jelikož byly podrobně specifikovány a aplikovány až v kapitole „Řešení a výsledky“. Mezi zdroje financování byly zařazeny mimo vlastních zdrojů města, také dotace, fondy Evropské Unie, národní zdroje z dotačních programů a bankovní úvěry.

U každé vyřešené části kapitoly „Řešení a výsledky“ byl syntetizováno shrnutí. Praktická část navazuje na literární přehled, s tím rozdílem, že celá problematika byla už aplikována na vybranou municipalitu, v tomto případě na územní samosprávu Bor.

Hned úvodem bylo popsáno město Bor s uvedením nejdůležitějších údajů jako např. základní statistické údaje, lokalizace, poloha města atd.

Byl zde také představen Strategický plán rozvoje města, příprava na něj, proces zpracování a jeho provázanost s územním plánem. V SPR jsou uvedeny investiční akce, které by chtělo město zrealizovat. Samozřejmě s tím neodmyslitelně souvisí rozpočet daného města a jeho vývoj. Rozpočet byl analyzován a popsán, spolu s procesem jeho sestavení a schválení. Příjmy, výdaje a financování byly zaneseny do grafu, pro lepší viditelnost jejich vývoje v minulosti.

Pro vytvoření představy o hospodaření města s jeho prostředky byla provedena komparace Boru s 39 velikostně odpovídajícími městy za pomoci metody finanční a majetkové analýzy, respektive retrospektivní analýzy. Byl použit indikátor vývoje počtu obyvatel, celkové příjmy na obyvatele, vlastní příjmy na obyvatele, daňové příjmy na obyvatele, míra soběstačnosti, hrubá úspora, investiční podíl a míra samofinancování investic. U každého ukazatele bylo definováno zhodnocení. Výsledkem bylo zjištění, že město Bor vykazuje u poloviny ukazatelů lepší hodnoty než průměr za obce, bylo to u ukazatele celkových příjmů na obyvatele, daňových příjmů na obyvatele, u hrubé úspory a u míry samofinancování investic. Nízké hodnoty se projeví u ukazatele vlastních příjmů na obyvatele a míry soběstačnosti v letech 2006 – 2009, což bylo způsobeno omezenou schopností města zajistit si vlastní příjmy. Ke zvratu došlo v roce 2010 a 2011, kdy došlo k vysokému nárůstu příjmů vlivem prodeje dřevního materiálu. U indikátoru investičního podílu byly také zaznamenány nižší hodnoty než u průměru obcí a to v letech 2009 – 2011, naproti tomu v letech 2006 – 2008 byl podíl na celkových výdajích značný, jelikož město Bor realizovalo finančně nákladnou investiční akci v podobě výstavby 104 b.j. v obci Vysočany. V celkovém pohledu lze říci, že město Bor je z hlediska hospodaření a finančního zdraví v dobré pozici.

Nakonec bylo přistoupeno k samotnému návrhu financování. Byl zde uveden popis toho, jak město postupuje při schvalování investice a jaké faktory jsou pro ně rozhodující, aby byla akce realizovatelná.

Samozřejmě nejdůležitějším faktorem je financování, ať už vlastní, nebo cizí, a jeho případný vliv na chod a finanční zdraví municipality. U všech alternativ financování bylo operováno s jednou podobou investiční strategie. Zadávací projekt byl v hodnotě 30 000 000 Kč a jednalo se o strategii, která po uvedení do provozu bude na svůj provoz vydělávat sama.

Po zhodnocení všech tří možností financování lze prohlásit, že jako neoptimálnější se projevila II. alternativa financování v kombinaci dotace a samofinancování. Tento závěr je podložen tím, že dotace je v podobě přijatého transferu, která kryje 80% celé investiční strategie, dále z ní neplyne žádný závazek v podobě úroku, který by zatáhl městský rozpočet. V neposlední řadě u této možnosti nemusí mít město vlastní prostředky v celé výši zadávacího projektu investiční rozvojové strategie, ale pouze na 20 %. Vliv a vývoj této podoby financování byl prezentován na indikátoru „Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací“, ze kterého lze vyvodit, že v době realizace investice a čerpání prudce vzrostl podíl dotací na investičních výdajích. V ostatních letech jsou kapitálové výdaje převážně kryty z vlastních prostředků města, hlavně z kapitálových příjmů. Předpis v rozpočtové skladbě bude v této podobě, přijatá dotace „Třída 4 – Přijaté transfery“, seskupení položek „42 – Investiční přijaté transfery“, další dílčí zařazení se určuje už podle původu investice tzn. od koho pochází. Dofinancování města z vlastních zdrojů „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8115“. Výdaje na zpracování a realizaci budou „Třída 6 – Kapitálové výdaje“, seskupení položek „61 – Investiční nákupy a související výdaje“, další dílčí zařazení se určuje už podle charakteru a účelu investice. V pořadí druhá nejvhodnější je I. alternativa financování z vlastních prostředků města, tedy za pomoci samofinancování. Jako druhá nejvýhodnější byla vyhodnocena proto, protože město si může průběh realizace, vynakládání a použití prostředků korigovat samo a nemusí tento postup nikomu dokládat a obhajovat. Riziko u samofinancování nastává ovšem se zatížením městského rozpočtu, takto značným výdajem, který by mohl oslabit finanční sílu samosprávy. Vliv a vývoj této podoby financování byl prezentován na indikátoru „Investičního podílu“, kde se projevil podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích města, který je v období průběhu realizace investice značný.

Město financuje investiční rozvojovou strategii ze svého přebytku, tudíž to bude dle platné rozpočtové skladby „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8115“. Výdaje na zpracování a realizaci budou „Třída 6 – Kapitálové výdaje“, seskupení položek „61 – Investiční nákupy a související výdaje“. Další dílčí zařazení se určuje až podle charakteru a účelu investice.

Jako nejméně výhodná byla shledána varianta III. Financování pomocí bankovního investičního úvěru. O této možnosti uvažuje samospráva až úplně naposledy, i když je samozřejmě nucena ji v jistých případech využít. Je to z důvodu břemena splátek a úroků, které zatíží město z pravidla na několik let dopředu. Také jsou zde stanoveny různé podmínky, které musí město dodržovat. Nevýhodou je také to, že z hlediska monitoringu hospodaření bude mít město vysokou zadluženost.

Vliv a vývoj této podoby financování byl prezentován na indikátoru „Koefficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěru“, který nám ukázal, že do počátku realizace investice byla zadluženost města Bor nulová, ale po začátku čerpání finančních prostředků se podíl cizích zdrojů na kapitálových výdajích prudce zvýšil. Na základě platné rozpočtové skladby se financování rozvojové investiční strategie pomocí úvěru promítne v rozpočtu takto, přijetí úvěru „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8123“. Čerpání prostředků na základě faktur na realizaci „Třída 6 – Kapitálové výdaje“, seskupení položek „61 – Investiční nákupy a související výdaje“, další dílčí zařazení se určuje až podle charakteru a účelu investice. Úhrada splátek „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8124“. Platba úroků po kolaudaci, po uvedení investice do provozu „Třída 5 – Běžné výdaje“, seskupení položek „514 – Úroky a ostatní finanční výdaje“, dílčí položka „5141 – úroky vlastní“. Dofinancování města z vlastních zdrojů „Třída 8 – Financování“, seskupení položek „81 – Financování z tuzemska“, dílčí položka „8115“.

Důležitou skutečností, která byla v textu několikrát vyzdvižena je to, že město musí především zabezpečit plynulý a bezproblémový chod města a spravovaných organizací, než vůbec začne o financování jakékoliv strategie rozvoje uvažovat.

SUMMARY + KEY WORDS

The goal of presented gradual thesis is to propose financing of development strategy of the town. Thesis is divided into chapters and subsequently into subchapters for better orientation. It consists of two main parts, Review of Literature and Solution and Results chapters. The Review of Literature Chapter includes the list of literature of various authors, on which is based the practical part of thesis. Terms as municipality, sorts of municipalities and their effectiveness, as well as development strategy, strategic management, investment strategy, budget, town budget process and especially classification of income and expenditure are defined in this part. Possible resources of financing of development strategies were specified there too. Following practical part Solution and Results applies rules and knowledge described in Review of Literature Chapter to chosen municipality, in this case local government Bor. The town Bor is introduced by most important statistics, location etc. This chapter presents the Strategic Development Town Plan (SDTP), build-up process, processing and describes coherence to land use plan. SDTP includes investment actions intended to be implemented. Of course it depends on town budget and its development. In order to better visualize town money management, Bor was compared to 39 other towns of similar size by method of financial and property analysis or retrospective analysis. The appreciation of relative index was defined to every index. At the end proposal of financing was sorted. Thesis describes the process of approval of investment by local government and which factors are more or less important for final decision. The most important factor is source of financing, own or outsourcing, and its effect to financial health of municipality. Financial sources were compared in terms of advantages and disadvantages and difficulties of processing them. Selected resources were evaluated using a prospective analysis, which shows us the future form of the budget including financing of investment project. As optimal on the grounds of financing proposals resulted a combination of subsidies and self-financing.

Key words:

Strategy, development, investment, financing, local government Bor, financial and property analysis, budget, income and expenditure, prospective anylysis, retrospective analysis, index, finance alternatives

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. JÍLEK, M.. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 428. ISBN 978-80-7357-355-3
2. KINŠT, J., PAROUBEK, J. *Rozpočtová skladba v roce 2009 a praktické příklady – Publikace pro pracovníky orgánů státní správy, obcí, krajů a jejich organizačních složek*. 2. vyd. Zlín: ANAG, 2008, s. 245. ISBN 978-80-7263-486-6
3. KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: ALEŠ ČENĚK, s.r.o., 2007, s. 455. ISBN 978-80-7380-086-4
4. PAVEL, J., CÍSAŘOVÁ, E. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR, 2008, s. 94. ISBN 978-80-87123-06-5
5. PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2009, s. 375. ISBN 80-7261-086-4
6. PEKOVÁ, J. *Veřejné finance – úvod do problematiky*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005, s. 528. ISBN 80-7357-049-1

7. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: GRADA PUBLISHING, a.s., 2009, s. 304. ISBN 978-80-247-2789-9.
8. SVOBODOVÁ, J. a kol.. *Účtová osnova, České účetní standardy – postupy účtování pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu*. Olomouc: ANAG, spol. s.r.o., 2009, s. 382. ISBN 978-80-7263-504-7
9. TOTH, P. a kol. *Financování obcí – sociálně ekonomický rozvoj systému*. 1. vyd. Praha: OECONOMICA, 2005, s. 326. ISBN 80-245-0957-1.
10. TOTH, P. (ed.). *Regionální politika, úloha euroregionů, rozvojová kooperace, financování obcí a IT ve veřejné správě [CD-ROM]*. Praha : OECONOMICA, 2005, s. 43. ISBN 80-245-0956-3.
11. VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA, Ekonomická fakulta. *Příprava, tvorba a realizace strategických plánů obcí a mikroregionů*. Ostrava: Studijní opora, 2006, s. 111.
12. WRIGHT, G., NEMEC J. *Management veřejné správy- teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2003, s. 420. ISBN 80-86119-70-X.

Časopisy:

- Moderní obec
- Obec a finance
- Urbanismus a územní rozvoj

Internetové zdroje:

- Ústava ČR – Pražský hrad [online], [cit. 2011-01-10] – Dostupné z: <<http://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr.shtml>>
- Český statistický úřad [online], Regionální statistiky, Aktualizováno dne: 1.2. 2012, [cit. 2012-05-26] – Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn>
- Oficiální web města Bor – oficiální webová prezentace [online], [cit. 2012-03-19] – Dostupné z: <<http://www.mubor.cz/>>
- Veřejná správa online - úřední deska a weby měst a obcí [online], redakční systém [vismo®](#), [cit. 2012-03-22] – Dostupné z: <<http://www.mesta.obce.cz/>>
- Ministerstvo pro místní rozvoj [online], [cit. 2012-02-08] – Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/Uvodni-strana>>
- Fondy Evropské Unie [online], [cit. 2012-02-08] – Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/>>
- Prezentace novely RUD vytvořená pracovníky MFČR [online], červen 2011, [cit. 2012-06-29] – Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Prezentace_RUD_Novy_model_sdilenych_dani_pro_obce_04062011.pdf>

- Mapy katastrálního úřadu [online], [cit. 2012-08-07] – Dostupné z: <<http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&MarExtent=-990320.44597457629-1239836346646.55402542371923033&MarWindowName=Marushka>>
- Automatizovaný rozpočtový informační systém [online], [cit. 2012-06-13] – Dostupné z: <<http://wwwinfo.mfcr.cz/aris/>>
- Účetní a informační systém státu [online], [cit. 2012-06-13] – Dostupné z: <<http://wwwinfo.mfcr.cz/ufis/>>

Další zdroje:

- Rozpočty města
- Rozpočtový výhled
- Závěrečné účty města
- Další interní materiály samosprávy

SEZNAM ZKRATEK

ARIS	Automatizovaný rozpočtový informační systém
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská Unie
FAMA	Finanční a majetková analýza
FO	Fyzická osoba
FS	Fond soudržnosti
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MŠ	Mateřská škola
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
PO	Právnícká osoba
RUD	Rozpočtové určení daní
SBTH	Sdružení bytového a tepelného hospodářství
SPR	Strategická plán rozvoje
SR	Státní rozpočet
ÚFIS	Účetní a informační systém státu
ÚP	Územní plán
ÚSC	Územní samosprávný celek
ZŠ	Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Celkový proces strategického řízení na úrovni obce.....	14
Obrázek 2: Postavení územních rozpočtů v rozpočtové soustavě v České republice	16
Obrázek 3: Základní druhové rozdělení příjmů	19
Obrázek 4: Základní schéma druhové struktury výdajů	21
Obrázek 5: Rozpočtový proces na příkladu rozpočtu obce v České republice.....	23
Obrázek 6: Typologie dotací dle (Provazníková, 2009).....	25
Obrázek 7: Oficiální znak města Bor.....	39
Obrázek 8: Poloha města Bor na mapě.....	40

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Identifikace indikátorů.....	33
Tabulka 2: Vyrovnanost rozpočtu města Boru	51
Tabulka 3: Porovnání starého a nového RUD pro město Bor	54
Tabulka 4: Zvolená města ke komparaci	55
Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel.....	57
Tabulka 6: Celkové příjmy na obyvatele v tis. Kč	58
Tabulka 7: Vlastní příjmy na obyvatele v tis. Kč	60
Tabulka 8: Daňové příjmy na obyvatele v tis. Kč	61
Tabulka 9: Míra soběstačnosti v procentech.....	62
Tabulka 10: Hrubá úspora v tis. Kč	64
Tabulka 11: Investiční podíl v procentech.....	65
Tabulka 12: Míra samofinancování investic v procentech	66
Tabulka 13: Návrh financování investice pomocí samofinancování.....	71
Tabulka 14: Vývoj a výhled rozpočtu 2010-2015 navýšený o samofinancování.....	72
Tabulka 15: Investiční podíl	73
Tabulka 16: Návrh financování investice pomocí dotace a samofinancování.....	76
Tabulka 17: Vývoj a výhled rozpočtu 2010-2015 navýšený o dotaci a samofinancování	77
Tabulka 18: Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací	78
Tabulka 19: Návrh financování investice pomocí bankovního úvěru	81
Tabulka 20: Vývoj a výhled rozpočtu 2010-2015 navýšený o úvěr a samofinancování	83
Tabulka 21: Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěrů.....	84

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Struktura příjmů města Bor	48
Graf 2: Struktura výdajů města Bor	50
Graf 3: Vyrovnanost rozpočtu města Boru	51
Graf 4: Vývoj počtu obyvatel	57
Graf 5: Celkové příjmy na obyvatele v tis. Kč	59
Graf 6: Vlastní příjmy na obyvatele v tis. Kč	60
Graf 7: Daňové příjmy na obyvatele v tis. Kč	62
Graf 8: Míra soběstačnosti v procentech	63
Graf 9: Hrubá úspora v tis. Kč	64
Graf 10: Investiční podíl v procentech	65
Graf 11: Míra samofinancování investic v procentech	66
Graf 12: Investiční podíl	74
Graf 13: Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z kapitálových dotací	79
Graf 14: Průběh splácení úvěru	82
Graf 15: Koeficient míry krytí kapitálových výdajů z úvěrů.....	85

PŘÍLOHY

Příloha 1: Informační list o projektu

Informační list o projektu

Prioritní oblast: Cestovní ruch, volný čas, kultura, sport v návaznosti na ŽP

Projekt: Sportovní stadion v Boru – I. etapa	
Zadatel <i>(nositel projektu)</i>	Město Bor
Lokalizace projektu	Katastr města, p. č. 1520/1
Cíl (e) projektu <i>(měřitelné)</i>	Cílem projektu je vytvoření víceúčelového sportovního hřiště s doprovodnými sportovišti a běžecké dráhy s umělým povrchem. Součástí projektu je i vybavení stadionu.
Popis projektu <i>(situace – problém, který projekt řeší)</i>	Jedná se o vytvoření sportovního stadionu v Boru. Jelikož celkově se jedná o projekt velmi nákladný, je proto rozdělen do několika etap, jejíž první ucelená část je vytvoření víceúčelového sportovního hřiště s doprovodnými sportovišti a běžecké dráhy s umělým povrchem jakožto první etapy. Součástí nákladů je také vybavení a zařízení stadionu – část atletika. Tato první etapa ve městě Bor v rámci sportovního stadionu bude sloužit ke sportovnímu, kulturnímu a relaxačnímu využití. Řešený projekt má pro celou spádovou oblast nadregionální význam.
Harmonogram realizace	2011 – 2012
Celkové náklady projektu (v Kč)	14 390 040,- Kč vč. DPH
Připravenost projektu k realizaci • územní rozhodnutí • stavební povolení • analýza N/Ú, popř. studie proveditelnosti (podnikatelský záměr) • připravenost ke spolu-finanování <i>(vlastní zdroje, úvěr, ostatní zdroje)</i>	Stavební povolení Projektová dokumentace, Studie proveditelnosti, Finanční a ekonomické hodnocení Vlastní zdroje, spolufinancování EU, např. ROP NUTS II Jihozápad

Přílohy 2: Rozpočet města Boru na rok 2011

ROZPOČET MĚSTA BORU NA ROK 2011

Schváleno na jednání zastupitelstva města dne 23.2.2011, číslo usnesení 80

Celkový přehled rozpočtu	Schválený rozpočet na rok 2011 (tis. Kč)	Plnění k 31.12.2011 (Kč)	% K SR
I. Příjmy celkem (z toho:)	94.555	111.543.289	118
1. tř. daňové příjmy	45.080	49.634.656	110,1
2. tř. nedaňové příjmy	14.430	21.837.256	151,3
3. tř. kapitálové příjmy	22.000	17.857.648	81,2
4. tř. přijaté dotace			
- na výkon státní správy a školství	5.006	5.006.069,-	
- dávky hmotné nouze	7.500	7.680.000,-	
- SFŽP-zámecký park	539	-	
celkem	13.045		97,3
<i>+ dotace získané v průběhu roku</i>			
- PK-na hasičské CAS T815	-	700.000,-	
- PK-na obnovu křížů	-	150.000,-	
- PK na obnovu a výchovu lesních porostů	-	1.000.810,-	
-PK zámek - restarování	-	180.000,-	
-ZŠ projekt ICT	-	1.044.553,3	
-MPSV-aktivní politika zaměstnanosti	-	319.399,-	
-MF- sčítání lidu	-	23.510,-	
- od obcí	-	68.331,-	
-SFŽP-zámecké rybníky	-	3.591.056,70,-	
-MK -MPZ - měšťanský dům 286	-	200.000,-	
-MK- PZAD- zámek	-	2.250.000,-	
II. Výdaje celkem (z toho:)	101.470	109.112.118	107,5
5. tř. běžné výdaje	75.020	76.931.837,-	
(z toho)			
- provozní výdaje	74.285	76.931.837,-	
- rozpočtová rezerva	735	-	
6. tř. kapitálové výdaje	26.450	32.180.281,-	
III. Saldo příjmy – výdaje	-6.915	2.431.171,-	
IV. Financování celkem	6.915	-2.431.171,-	
(z toho:)			
8113 krátkodobé přijaté půjčky	-	-	
8123 dlouhodobé přijaté půjčky	-	-	
8115 změna stavu peněžních prostředků na účtech města	6.915	5.405.505,-	
(zapojení přebytku roku 2010 .. možno použít celkem až 20.000,- tis. Kč, tzn. 13.085 tis. Kč je rezervou pro vlastní podíl města na projektech spolufinancovaných ze získaných dotací)			
8124 splátky jistin úvěrů	0	-7.836.576,-	

